Riigi raamatukogu

Postimees

Ilmub iga päew.

Toimetus ja peakontor Tartus, Jaani 11.

Toimetus ja kontor Tallinnas, Wene 1.

Telefonid Tartus: Tegewtoimetaja 2-86, siseriigi ja Tartu teadete toim. 1-86, kaugeköned 9-86, ärijuhatus 65, talituse üldtelefon 80, raamatukauplus 2-50.

Telefonid Tallinnas: Toimetus 30-81, kontor 16-11.

Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soowil.

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 5 senti, teksti ees 10 senti, teksti sees 12 senti ja tekstis teksti kirjaga 15 senti mm weeru laiuses. Kohaotsimise kuulutused poole hinnaga. Kuulutuste koha waliku soowe täidetakse ainult wõimalust mööda.

Üksik number 5 senti.

„Postimehe" ja ta maksuliste lisade tellimishinnad:

Postiga: 1 kuu 150 s., 2 k. — 300 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 120 s., 6 kuud 725 s., 12 kuud 1400 senti.

Postita: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 325 s., iga lisakuu 105 s., 6 kuud 625 s., 12 kuud 1250 senti.

Tartu linna tellijatele. Kojukandmisega: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 110 s., 6 kuud 700 s., 12 kuud 1350 senti. Talitusest ära wiies: 1 kuu 125 s., 2 k. — 250 s., 3 k. — 320 s., iga lisakuu 100 s., 6 kuud 600 s., 12 kuud 1200 senti.

Wälismaale — 4 krooni kuus. Poola, Leedu, Lätimaale — kodumaa hinnad.

„Maamees" 30 senti kuus. „Sädemed" 120 senti aastas, 60 senti poolesaastas, üksiknumber — 35 senti; ilmub 4 korda aastas. „Lasteleht" 10 s. k. „Terwis" 160 s. aastas, 80 s. poolesaastas, üksiknumber — 45 s.; ilmub 4 korda aastas. — Aadressi muutmine 25 s.

Nr. 116 N. Neljapäewal, 30. aprillil 1931. Tänast lehte 8 lehekülge 75. aastakäik.

Ka kaitsepolitseinik sai kuuli pihta.

Lendlehtede lewitajail olnud „staabist" käsk tabamisel kohe kuld wastu anda.

Põrandaaluseid tegelasi oli kaks.

Kommunistliste lendlehtede lewitaja tabamise kohta Tartus Meltsiweski tänawal öösl wastu teisipäewa kuuleme täiendawalt järgmist:

Kaks lendlehtede lewitajat.

Lendlehtede lewitajaid on olnud kaks, teine on liikunud teisel pool tänawat ja mõlemad olnud hoolega ametis lendlehtede asetamisega wärawate jne. wahele. Walweläigul olew kaitsepolitsei ametnik on silmanud kõigepealt ühte neist ja käskinud sel seisma jääda, kuid wiimane awanud kohe ametniku peale rewolwrist tule, mille peale siis ka ametnik rewolwri haaras.

Seda silmapilku kasutanud teine lewitaja ja kohe põgenenud. Kohalerutanud teine kaitsepolitsei ametnik katsus põgenikku tabada, kuid see ei õnnestunud, põgenik kadus pimeduses südalinna suunas.

Kuul tabas ametnikku.

Tulewahetusel on põrandaaluse A. Botini esimene kuul tabanud kaitsepolitsei ametnikku kontsast, kuid nii õnnelikult, et läbistas ainult kingakonsa ja suka, jalga puutumata. A. Botin on hiljem põgenedes mitu laengut lasknud ametniku peale, kuid kiski neist enam ei tabanud.

Põgenikule encsele sai aga saatuslikuks ametniku teine wõi kolmas lask, mille kuul teda raskesti haawas ja ta kohe maha langes.

Põrandaalusel on olnud suurekaliibriline (9 mm) browning, mille kandmine on eraisikutele harilikult keelatud.

Aleksei Botin

on pärit Peipsiäärsest wallast, sündinud 1904. aastal, ametilt lihttööline. 1928. aastal on ta kohtu poolt karistatud raske haawa löömise eest 1-aastase wangistusega, kuid on wabanenud enne tähtaega. Kauemat aega on ta elanud kindla elukohata ja olnud põrandaaluste kommunistide teenistuses ja nende keskel juhtiwam jõud.

Käsk tabajaid surmata.

Need, kellelt ta lendlehed saanud lewitamiseks, annud kindla korralduse tabamise puhul kohe tabajate peale tuli awada, ning nende juhtnööride järgi ta talitaski.

Botini terwisline seisukord

on raske, eile ta küll weel elas, kuid arstide arwates lootusi ellujäämiseks on wähe.

*

Tartus oli see teine juhus, kus põrandaalused nende tabamisel tarwitawad tulirelwa. Esimene juhul leidis aset 1921. aastal Roosi tänawal, kus lasti maha kommunistide poolt kaitsepolitseinik Aidnik. Huwitaw on ka ära märkida seda, et tulcawamist politseinikkude peale on siis ette tulnud, kui on tabatud mõni „pesa", mille paljastamisel hulk põrandaaluste saladusi wõib saada awalikuks. Lendlehtede lewitajad pole seda kunagi teinud ja neilt wõis seda kõige wähem oodata.

Käsi teadusele.

Wiini professor dr. Guido Holzknechtil on parem käsi amputeeritud. Professoril on silmapaistwad teened teaduslikus töös röntgenoloogia alal. Oma katsetel sai teadusmees niiwõrd raskeid põletishaawu, et kätt weremürgituse kartusel oldi sunnitud ära lõikama.

Teadusmees saab nüüd erilise kunstkäe, mis tal siiski wõimaldab oma katseid jatkata.

Wana Ateena turg kerkib päewawalgele.

Ameerika arheoloogide ja inseneride juhtimisel algasid Ateenas suured wäljakaewamise tööd, mis peawad awastama Wana Ateena turuplatsi — Agora. Pilt näitab esimese hoone lõhkumise töid. Kõik pildil nähtawad ehitused peawad kaugide ja wasarate ohwriks langema ja teed andma muinsusmälestisele.

Siiski tollikõrgendused Saksamaal.

Wõitollide otsustamine edasi lükatud.

Berliinist, 29. apr. Teisipäewasel Saksa walitsuse koosolekul arutati põllumajandussaaduste tollide kõrgendamise küsimust. Koosolekul tehtud otsused formuleeritakse lõplikult kolmapäewal ja antakse siis teada. Nagu usaldusväärsest allikast kuulda, olewat toitlusminister Schiele oma nõudmistest suurema osaga läbitunginud, kuigi tema poolt nõutud wõitollide kõrgendus wististi edasi lükatawat. Teisest küljest olewat ka tööminister Stegerwaldt mõningaid järelandmisi saawutamud. Nii näib kooskõla walitsuse keskel jälle olevat saadud olewat.

Siiski on arwata, et lõplik otsus, kui see tollide kõrgenduse poolt on, ähwardab sisepolitilist olukorda weel terawamaks ajada, sest sotsiaaldemokraadid lubawad alata kõige terawamat wõitlust walitsuse wastu, kui uute tollikõrgenduste järeldusel elukallidus Saksamaal tõuseb.

Haagist teatatakse, et wõitollide nus kõrgendamise kawatsus on tekitanud Hollandis üldist ärewust. Tollisõda Hollandi ja Saksamaa wahel peetakse mõõdapääsematuks. Hollandi põllumehed olewat ajutanud oma huwide kaitsmiseks erikomitee.

Wabadusõjalaste seaduseelnõu saatus.

Eile peeti riigikogu juhatuse koosolekut. Juhatus otsustas käesolewal nädalal riigikogu koosolekut mitte enam pidada ja järgmine koosolek on arwatawasti tulewal teisipäewal.

Juhatuses oli kaalumisel ka põhiseaduse muutmise seaduseelnõu, mis on riigikogu juhatusele esitatud wabadusõjalaste kongressi esitajate läbi. Juhatuses selgitati ja juhiti tähelepanu paljudele puudustele seaduseelnõus, mis wõiwad isegi olla takistuseks seaduse wäljakuulutamisel. Lõplikku otsust seaduseelnõu kohta juhatus weel ei teinud.

Raha kõrwaldamine Pärnu Majanduse Ühisuses.

Eile tuli awalikuks rahakõrwaldamine Pärnu Majanduse Ühisuses. Rahakõrwaldamise pani toime ühisuse wäline rahakassеerija Johannes Klemm. Raha on kogusummas kõrwaldatud 2951 krooni. Kõrwaldatud summast on 1200 kr. kindlustatud, nii et ühisuse kahju ulatub 1751 koonile. Rahakõrwaldamine tuli ilmsiks sel teel, et wiimasel ajal Klemm ise oma kurwa olekuga andis põhjust lähemaks järelwalweks. Rewideerimisel selguski, et ta on ühe aasta jooksul kassеerimisi toimetades raha üle andmata jätnud. Et asi ilmsiks ei tuleks, on ta wanemad sissekassеeritud summad ära korraldanud ja uued oma kätte jätnud, wõi ühe ajutuse omadest katnud teise ajutuse summasid. Klemm teadis asja awalikkuse ette tulewat ja kawatses oma elu wõtta, kuid omaksed said teda takistada, ära peites kõik relwad. Rahakõrwaldaja wõeti wahi alla, kus ta ennast süüdi tunnistas.

5. karskus-wõistluskirjutus lõppes.

Eesti Õpetajate Liidu poolt korraldatud 5. karskus-wõistluskirjutuste sissеandmise tähtaeg lõppes neil päewil. Tööde hindamine on lõppenud ja mõlestuslehed ning auhinnad koolidele wälja saadetud. Nende jagamine toimub 10. mail lootusringide päewa puhul.

Imelik nõudmine!

Kuna nüüd pensionimäärasid üldiselt kärbiti, siis ei ole sellega rahule jäänud sakslased ja wenelased, sest et saksa ja wene rahwusse kuulub hulk weneaegseid pensionäre. Saksa ja wene rahwuste esindajate kaudu riigikogus on nüüd riigikogule esitatud weneaegsete pensionide seaduse muutmise seaduseelnõu.

Wäärib tähelepanu see, et tahetakse weneaegsetele pensionäridele nõutada kõrgemat pensioni, kui eesti pensionäridele! Eelnõu läheb komisjoni, kuid waewalt saab sellest algatusest asja.

Koondus tahab riigikogu liikmete palka wähendada.

Eile esitas as. koonduse riigikogu rühm riigikogu juhatusele seaduseelnõu kodukorra p. 126 muutmise asjus. Asjunikud tahawad wähendada riigikogu juhatuse, komisjonide ja alamkomisjonide koosolekute eest maksetawat taju 4 kroonini. Peale selle on eelnõus ette nähtud weel rida wäikseid lisatajude alandamisi.

Põllupidajad, ärge häwitage sigu!

Wiimastel päewadel langes sisеturul sealiha hind õige tunduwalt, kusjuures märgata oli, et turule tuuakse suurel arwul sigu peekonsigade kaaluga. Peekonsigade hind on käesolewal ajal kõrgem tunduwalt sisеturu sealiha hinnast. On teada, et maikuul kõik eksporttapamajad hakkawad ostma noori, täiesti terweid juguemiseid. Põllupidajad teeksid targasti, kui hoiaksid alles kõik emised kuni sellekohase müügiwõimaluseni.

Koolinõunikkude päew algas.

Kooli- ja haridusnõunikud üle riigi koos.

Eile kell 10 algas haridus- ja sotsiaalministeeriumi ruumides koolinõunikkude päew. Päewast wõtawad osa kooli- ja haridusnõunikud, ministeeriumide tähtsamad ametnikud ja Õpetajate Liidu esitajad. Päewa awas haridus- ja sotsiaalminister J. Pitskar, kes kriipsutas alla koolinõunikkude päewa tähtsust meie kooli haridusolude arendamisel ja koolitöö korraldamisel. Koolinõunikkude päew kestab 2 päewa. Selle aja jooksul tahetakse läbi arutada kooliwõrgu ja õppetöö korraldamise küsimused.

Sawiauguft leiti mehe laip.

Üleeile leiti Tallinnas Härjapea tn. asuwast sawiauguft keskealise mehe laip. Laiba juures oli juba tugewaid lagunemise tunnemärke näha. Laip on lihtsa töölise riietuses. Tema taskust leiti 8 senti raha, peegel, pliiatsijuppe ja muud tühja-tühja. Kas siin tegemist kuritööga, wõi on mees talwel purjus olekus juba sawiauku langenud, ei ole selgunud.

Ilmus trükist raamat

ПРОФ. Н. М. ТЮТРЮМОВ

Конкурсное Право и Процесс

Hind Kr. 8.35.

Pealadu ja müük **F. VANATALU äris**

Tartus, Promenadi tän. 4.

Suurem valik juriidilisi raamatuid.

«Postimees» ilmub

1. mai peale vaatamata iga päev.

Kuulutuste vastuvõtmine 1. mail kl. 11—1 „Postimehe" kontoris, Jaani tän. 11/13.

Kevade

hooajaks

Inglise, Prantsuse ja kodumaa vabrikutest

moodsaid

ülikonna-, palitu- ja mantliriideid

soovitame suures valikus võistlemata hinnaga.

Riidekaubaladu

Tschernov, Luksep & Ko.

Tartus, Kaubahoov nr. 6/7.

Ühisus „Estonia Eksporttapamajade"

lihakauplus

Tartus, Jaani tänaval nr. 1.

On tänasest peale oma tapamaja saaduste hindasid veelgi **alandanud** ja müüb: Sulatatud sea ploomirasva Kr. 0.95 kg., värsked seapead 0.28 kg., seajalad, kondid, peekoni lõiked j. n. e. saada iga päev värskelt ja soolatult kuulmata odava hinnaga. Soovitav ise vaadata ja otsustada. Jällemüüjatele hinnaalandus.

Lapsepiinajad kohtu ees.

80. aastane wõõrasisa peksis tütrepoja poolsurnuks.

Süüalused 4 a. sunnitööle ja wangi.

Kolmapäewal oli arutusel Tartu-Wõru rahukogus omapärane protsess, milles süüpingil istusid 80 aastane Jaan Steinbach, tema 54 aastane abikaasa Miina Steinbach ja nende 25 aastane tütar Elisabeth Bamberg. Kõiki kolme süüdistati lapse piinamises, millele järgnenud piinatawa surm.

Politseile teatati omal ajal, et 15. weebruaril käesolewal aastal maetakse Kambja surnuaiale Elisabeth Bambergi wäljaspool abielu sündinud kolmeaastane poeg, kelle loomulikus surmas ümbruskonna inimesed kahtlewad. Kohaliku konstaabli korraldusel wõeti enne matusetalituse lõpule wiimist lapse laip lahtisest hauast wälja ja toimetati Tartu kohtuarstlikku instituuti. Instituudis leiti, et lapse laip oli üleni werdunud, siniste laikudega ja lihasteni tungiwate haawadega. Tõenäoliselt oli peksetud last witsade ja rihmaga. Lapse surm oli tingitud nähtawasti südame halwatusest, milleks wõis anda põhjust löök kõhu pihta. Laps wõis olla ka lämbunud kõri kinnipigistamise tagajärjel.

Lapse ema Elisabeth Bamberg elas oma ema Miina Steinbachi ja selle mehe, wõõrasisa Jaan Steinbachiga wäikses üksikus majas. Laps sündinud 5. jaanuaril 1927. a. ja ema wiinud ta warsti Nõmme rinnalaste kodusse kaswatada. Kaks aastat hiljem abiellunud ta Julius Bambergiga, kes sama aasta jaanipäew paiku, teada saades, et tema naisel on laps, lahkunud naise juurest jäädawalt. Samal aastal hakatud nõudma rinnalaste kodus raha lapse kaswatuse eest, mispärast ta toonud lapse koju. Laps olnud halwasti kaswatatud, nõrk ja jõgelistes. Kukkunud jageli ja peksnud enese sinisеks, missugused plekid jäänud talle ka peale surma külge. Laps surnud woodisse. Wiimasel ajal enne surma joonud ta ainult wett. Ema seletuse järele ei ole keegi lapse surmale kaasa aidanud.

Naabrid aga teadsid seletada, et ema ja wanaema käinud wäetikesega wäga toorelt ümber, peksnud teda witsade ja kepiga.

Teistkordsel ülekuulamisel seletas ema, et eelmisel päewal enne lapse surma käinud wõõrasisa Kambja wallamajas poisikesele kaswatusraha nõudmas. Wallawanem öelnud toetuse andmise ära. See wihastanud wanameest ja kui ta koju tulles leidnud, et laps toa mustaks teinud, hakanud poisikest kokkukeeratud püksirihmaga peksma. Lapsel olnud õhuke kleidike seljas ja täie jõuga lööduid hoobid paisanud wäetikese pikali, kus ta siis suu ammuli hääletult lamama jäänud. Wanamees aga jatkanud peksmist ja kui naised palunud peksmist järele jätta, seletanud, et enne ei jäta, kui laps hakkab paluma. Peksja jatkanud oma tooresi tegu.

Ka warem mitmel korral wõõrasisa peksnud last witsadega. Pärast eel kirjeldatud peksu joonud laps wett ja wanaema pannud ta woodi. Ta surnud hommikul, kui wõõrasisa toa peal ülewal käinud.

Umbkaudu samasuguseid seletusi andis ka wanaema, kuna aga wõõrasisa seletas, et naised tahtwat end päästa tema peale süü weeretamisega.

Kohtusse oli kutsutud 8 tunnistajat. Neist ei olnud üks, Tallinnast, ilmunud. Asjatundjana andis seletusi dr. G. Rooks, kes lahanud lapse laiba ja kelle ülesandeks oli kindlaks määrata poisikese surma põhjust. Süüalustest toodi wahi all kohtusse Jaan Steinbach ja Elis. Bamberg, kuna Miina Steinbach wiibis wabaduses. Kaebealused kordasid eeluurimisel antud seletusi ja sattusid sellejuures omawahel sõnawahetusse, mida jatkati poolsõsinal ka siis, kui kohus oli läinud otsust tegema. Oodataw kohtuotsus süüalustele suurt muret ei näinud tegewat, sest nende huultel mängis päris muretu naer.

Poolteise tunnilise nõupidamise järele kell 3/4 p. l. kuulutas kohus otsuse, millega mõistetakse Jaan Steinbach 4 aastaks sunnitööle, Miina Steinbach ja Elisabeth Bamberg kumbki 4 aastaks wangi. Miina Steinbachi wahi alla ei wõetud, waid tema kohta jäi endine tõkkeabinõu — politsei walwe.

M. Schmidtile Tartu linnawalitsuselt 11.000 kr.

Rahukogu tsiwiilosakond kuulutas kolmapäewal otsuse endise Sootaga mõisa rentniku Meta Schmidti nõudeasjas Tartu linnawalitsuse wastu. Kohus oli otsustanud nõude rahuldamiseks Tartu linnawalitsuselt wälja mõista 11.038 kr. ja 423 kr. kohtu- ja asjaajamise kuludeks, muus osas mõisteti nõudmine tühja. Otsuse eeltäitmist ei lubatud.

Teatawasti nõudis M. Schmidt ligi 2,5 miljonit senti. Nõudmine oli ülestõstetud Schmidti poolt Sootaga mõisa ehitatud hoonete ehituskulude pärast, sest rendileping oli lõpetatud enne tähtaega.

Lapse laip leitud.

Teisipäewal leiti Pornuse wallas, Pärnumaal Kaubi talu kohal Kuremäel paarikuulise lapse laip. Asja kohta alustati juurdlust.

Raha ei tohi maha wisata!

Eelolew kewad asetab karjapidajatele tõsiseid ülesandeid.

Kuidas ümberorienteeruda odawatele söötadele?

Lähenew kewad tõstab uuesti üles piimakarja sööda küsimuse. Kuna wõicksport ojutub meil üheks suuremaks wäliswaluuta allikaks, siis on rahwamajandusliselt äärmiselt tähtis, et meie wõitootmine sünniks wõimalikult wäheste omakuludega. Waremalt, wõituru kõrge konjunktuuri puhul, wõisime wahest olla ükskõiksed selle wastu, kuidas on saawutatud kõrge toodang. Peaasi oli, et ta oleks suur. Nüüd seisab esiplaanil mure selle eest, et omakulud ära ei neelaks produkti eest turul saadawa hinna.

Kergem on karja suwise toitmise küsimus. Et karjamaa on kõige odawam ja ühtlasi ka kõige parem karjasöödt, seda ei tarwitse eriti allakriipsutada, eriti nüüd, kus selle tõsiasja kinnitamiseks on läbi wiidud terwe rida uurimusi, millele on järgnenud lugemata hulk sõnawõtmisi küll ajakirjade, küll kõnekoosolekutel.

Suuremaid raskusi tekitab talwine karja toitmine. Kuid talwine söötmine oleneb suurelt osalt sellest, missuguseid eelduśi on sundetud luua ja missuguste loomasöötade peale on orienteeritud suwel, sest talwekuudel odawaid sööte kasutades saadakse piimakarja tajuwusega seotud raskustest üle ka sel aastaajal, mil kari wäljas ei käi.

Sellest seisukohast tuleb kõikidele tegelikkudele karjakaswatajatele küll soowitada tutwuneda mõningate katsete tulemustega, mis ettewõetud põllum. H. Meltsas'e poolt ja mille lühike kokkuwõte ilmunud koguteose „Niit ja karjamaa“ äsjailmunud 3. wihus.

Katsete cesmärgiks oli saada umbkaudsetki wastust küsimusele, kuiwõrd wastab tõele praegu sagenew arwamine, et praegusaja hindade wahekorra juures on tajuwuse seisukohalt kõige sobiwamaks karja põhisöödaks head heinad ja silo. Ainult heade heintega wõiwad, nii öeldakse tihtipeale, lehmad juba päris hästi lüpsa oma 10—14 kg piima päewas. Seejuures tuleb heinu anda niipalju, kui lehmad jaksawad süüa, sest mida rohkem lehm sööb, seda rohkem annab ta piima.

Waatame nüüd, mida näitawad tegelikud katsed kahe lehmaga. Mõlemad olid wanemad lehmad, kellel lüps juba wanaduse tõttu langemas ja neid toideti peaasjalikult heinte ja siloheintega, peale selle said nad weel wähesel määral suwewilja põhku ja juurwilja. Niiduheina ja siloheina anti niipalju kui süüa jõudsid, kusjuures siloheina sõid lehmad kinnioleku ajal 15 kg ja lüpsiajal kuni 30 kg päewas. Lupja ega fosforlupja ei antud.

Esimene lehm lüpsis märtsis ja aprillis 13 kg piima päewas. Maikuus jäi ka karjamaal piimaand 13 kg lähedale. 7 kuu jooksul jõudis esimene lehm (7 a. wana) lüpsa 88,6 kg wõiraswa. 10-kuulise lüpsiperioodi juures oleks toodang tõusnud kuni 110—115 kg wõiraswa.

Teine lehm (esimesest aasta noorem) lüpsis märtsis ja aprillis 16,6 kg päewas. Mais ja juunis andis ta karjamaal 20 kg ümber, tootes 10 kuu jooksul 150 ka wõiraswa.

Katselehmade juures haigusliśi nähtusi ette ei tulnud. Ainult märtsis ja aprillis wõtsid nad kaalust rohkem maha kui teised lehmad, kes wähesel mõõdul ka linaseemne kooke ja kaerajahu said. Sellest järeldab H. Meltsas, et kõrgetoodangulisi lehmi talwel heinad, siloheinad ja juurwili weel täiesti ei rahulda, ja et jõusööta juurdelisades wõiks piimaandi weelgi tõsta.

Muidugi on see nii ja seda tunnistab ka autor ise, et ühest katsest paari lehmaga ei saa weel kaugeleulatuwaid üldistusi teha. Kuid on siiski huwitaw, et tegelik põllumees, kellel nii mitmekülgsed kogemused karjakaswatuse alal, wõimalikuks peab ühenduses oma katsetega järgmist mõtet awaldada: „mulle paistab küll, et meie kontrollialuste karjade ja ka tõukarjade kesknine piimatoodang oleks ka ilma igasuguse jõusöödata (meie harwendus. „Post.“) sama kõrgel olnud, kui oleks olemas korralikud karjamaad ja talwel rohkesti häid heinu. Ka siloheinal on tähtis osa ja suur mõju toodangu tõstmiseks. Silohein tõstab ka piima wäärtust ja wõi on kesktalwel sama kollane kui suwel.“

Eesti kontrollühingute 1929/30. a. andmete järgi lüpsis tõukarjades korralik lehm keskmiselt 111,3 kg wõiraswa, tarwitades seejuures 517 söödaüksust jõusööta, mille wäärtus oleks odawate hindade järgi umbes 60 krooni.

Kui wõrrelda neid andmeid eelpooltähendatud katsete omadega, siis peab küll küsima, kas ei oleks otstarbekohasem olnud, kui see summa oleks kulutatud heina- ja karjamaade korraldamiseks. Minu katseid ei wõi weel mingisuguseks rekordiks pidada, tähendab autor. Kuid — lisab ta juure — on weel palju wõimalusi edasiminekuks. Esiteks heina kwaliteedi tõstmise sihis, mis on just kewadine ülesanne. Teiseks on wäga tähtis ka karja tõuarendus. Karja tõuarenduse juures on tarwis üles seada uusi põhimõtteid. Praegu tõuseltsid sellest palju ei küsi, kas rekord lehmad on head wõi koguni nõrgad karjamaa ja heinte kajutajad. Tõukarjades ja tõulawades rekordtoodangud saawutatakse sagedasti ülirohke jõusööda söötmisega, 1000 söödaüksust ja weel rohkemgi lehma kohta. Healt tõuloomalt tuleks nõuda, et ta ka hästi heina sööks talwel ja suwel karjamaa arwel rohkesti lüpsaks.

Wiimaste mõtete praktiline tähtsus on otsekohe silmatorkaw. Kui tahame karjasöötade alal orienteeruda odawatele söötadele, siis on iseenesest paratamatu, s. o. suwel karjamaale, talwel heinale ja silole, siis tuleb hoolitseda ka selle eest, et oleks olemas kari, kelle omadused selleks kõlbulikud. Wastasel korral on tegemist mitte läbimõeldud sammudega, mis juba küllalt kahju on teinud, niihästi meie põllu- kui ka rahwamajandusele.

Hoidke alati walmis üks karp hügienilisi PASTILLES VALDA
Saadawal kõikides apteekides.

Snowden wõidab.

Kardetud eelarwe kõwendab isegi Inglise walitsuse seisukorda.

Londonist, 29. aprillil (Trj.). Alamkojas algasid waidlused eelarwe ümber: Pärast warakantsler Snowdeni eelarwekõnet wõttis esimesena sõna wanameelsete juht Neville Chamberlain, kes tegi walitsusele ettepeiteid, et walitsus ei ole küllalt tähelepanu pööranud tööpuuduse küsimusele, mida oleks wõimalik lahendusele lähemale wiia tööstuse elustamisega. Üldiselt olewat walitsus tulewa eelarwe-aasta peale waadanud liiga optimistlikult.

Wabameelsete esitaja sir Donald MacLean toetas walitsuse poolt esitatud eelarwet ja ütles, et wabameelsed on eriti rõõmsad, kui toetada wõiwad wabakaubanduse alalhoidmist. Pärast alamkoja koosolekut oli Downing-Streetil nõupidamine. Sellest wõtsid osa peaminister MacDonald ja ministrid Snowden, Henderson, Thomas ning wabameelsete erakonna tegelased Lloyd George, sir Herbert Samuel, lord Lothian ja sir Archibald Sinclair. Kuuldawasti on koosolekul jõutud kokkuleppele, et wabameelsed walitsust täiel määral toetawad. Wabameelsete ajaleht „Star“ ütleb, et wabameelsete suhted sotsialistliku walitsusega on sõbralikumad kui kunagi warem. Nii tekib seisukord, et eelarwe esitamisega on walitsuse jalgealune nähtawasti isegi kõwenenud.

200.000 koduta last Wenemaal.

45.000 last-„jänest“ raudteedel. Lastel puudub leib.

Moskwast, 28. aprillil. Nõukogude raudteel tegutseb eriline politsei laste-jäneste tabamiseks, kes kaubawagunites, puhwritel jne. ristlewad mööda Nõuk. Wenemaad. End. walitsuse komissar Semaschko, kes praegu juhib kesktäidesaatwa komitee waestelaste osakonda, seletas, et wiimase 9 kuu jooksul on jaamades ja rongides tabatud 45.000 säärast last ja paigutatud lastewarjupaikadesse, kellest aga juba pooled uuesti ära põgenenud. Teedekomissar süüdistab lapsi wargustes, mis praegu raudteedel sünniwad. Raudteejaamade einelaudades ei saa praegu toiduaineid. Nüüd on lapsed-hulkurid pööranud tähelepanu reisijate bagaashile, arwestades sellega, et nende kraami hulgas leidub ka toiduaineid. Koduta laste arwu Nõuk. Wenemaal arwatakse 200.000 peale. Suurem osa neist on Lõuna-Wenemaal.

Mussolini-Stalini ärisõprus.

Wene-Saksa äritehingu teisik Roomas.

Roomast, 29. apr. (Trj.) Itaalia töösturite ja Wene walitsuse wahel saawutati kokkulepe, mille põhjal Wenemaa tellib Itaaliast 350 milj. liiri wäärtuses mitmesuguseid kaupu. Kokkuleppele kirjutati esmaspäewal alla ja nüüd on awaldatud selle tähtsamad punktid. Itaalia walitsus garanteerib 75 protsendi ulatuses neid krediite, mis antakse wenelastele enam kui 25 kuu peale.

Tellimisi on antud elektritarwete, autode, keemiaainete ja laewade peale. Moodsaid laewu tahetakse Itaaliast tellida 100 milj. liiri wäärtuses.

Fascistlik ajakirjandus tervitab kokkulepet waimustatult.

Wanderwelde ja Kerenski wastamisi.

Kahe sotsialisti waidlus Wenemaa üle.

Pariisis peetakse ära sotsiaalsete ja politiliste uuringute prantsuse komitee huwitaw koosolek, kus muuseas ära kuulati ka enamluse mõistet käsitaw ettekanne. Probleemi arutamine kestis kolm päewa. Wiimasel arutluse päewal põrkusid oma arwamiste awaldamisel ägedasti wastamisi kaks kuulsat sotsialisti: Emile Vandervelde Belgiast ja Kerenski Wenemaalt.

Esimene pöördus kahe kuu eest Moskwast tagasi kõige roosilisemate wäljawaadetega. Praegu on ta need wäljawaated uputanud halli pessimismi. Vandervelde leiab, et Nõukogud põewad kõigi teiste diktatuuride redhibituaarilisi hädasid, — kõike tahetakse teha endiselt tagasi. Kuigi industrialiseerimisel tehtud suur samm edasi, olewat Wenemaal rahwahäda wäljakannatamatu. Ka pjatiletka tulukuse suhtes on Vandervelde wäga skeptiline. Industrialiseerimist wõiwat jätkata ainult wälismaa tehnikute ja töö abil. Konkurentsi oht Euroopale ei olewat suur. Kui tahetakwat Nõukogusid eraldada, nagu seda soowitawat Caillaux, siis see tähendawat samapalju kui minna sõtta. Leiab, et Euroopal tuleks ühineda Loucheuriga, kes tahab kaubandust Wenemaaga normaliseerida, s.t. organiseerida ja reguleerida.

Kerenski jälgis neid Vandervelde mõtteawaldusi kogu aeg kõigile juurcsolijaile märgatawa ärewusega. Kui Vandervelde lõpetas, hüppas ta püsti ja algas tormiliselt wastuwaidlusi, püüdes näidata, kuipalju ebaõige pildi teised maad Wenemaast on saanud sellega, et G.P.U. punast paradiisi tema külastajatele on näidatud ainult Nõukogudele soodas walguses, awaldawat igasuguseid mittemillelegi põhjenewaid statistikaid jne. Saksa õpetlased aga toowat samal ajal teateid laste ja naiste kohutawast prostitutsioonist Wenemaal, kuna ameerika ajakirjandus omal ajal kõnelnud enam kui kahest miljonist põgenduśsesaadetust 1929. ja 1930. a. — Sotsialismi ülesanne, kisendas Kerenski, ei ole hoolitseda kapitalismi eest, waid kõige pealt teha teatawaks, et majandussüsteemi ei saa rajada orjusele. Üleski walitsuswiis ei ole püsiw küllalt, kui ta on rajatud tööliste ja talupoegade wäljakannatamatutele hädadele.

Diaarikukutajale jai osaks tormiline kiiduawaldus.

Prantsuse uus president walitakse 13. mail.

Wõimalik üllatus wiimsel tunnil.

Pariisist, 29. apr. (Trj.) Prantsuse wabariigi president Doumergue kirjutas teisipäewal alla dekreedile, millega parlamendi mõlemad kojad kutsutakse 13. mail Versailles'i kokku rahwuskoguna, et walida uut wabariigi presidenti.

Selle dekreediga tõuseb walimiseelne elewus Prantsusmaal oma tipule. Erakonnad ei ole oma ametlikkudest kandidaatidest weel midagi teatanud. Kuna president Doumergue arwatawasti ise kandideerimast keeldub, kõneldakse kandidaatidena senati president Paul Doumerist, saadikutekoja president Bouissonist, Aristide Briandist, Lebrunist, Painlevést ja Maginot'st. Lebruni toetab omalt poolt Poincaré.

Peetakse aga wäga wõimalikuks, et walimiskoosolek wõib tuua weel üheteistkümnendal tunnil üllatust ja wõib tõusta presidendi kandidaadiks isik, kellest seda üldiselt weel ei arwatagi.

Ummik sõjakäigul mererelwastuste wastu.

Pariisist, 29. aprillil (Trj.). Prantsuse walitsuse koosolekul oli arutusel merejõudude küsimus, mis on omandanud wäga põnewa iseloomu selle tõttu, et Inglismaa tagasi lükkas Prantsusmaa wiimased ettepanekud Itaalia-Prantsuse konflikti lahendamiseks.

Koosolekul leiti, et küsimus on praeguse aja kõige raskem wälispolitiline probleem ja et lahenduse leidmine on weel enam raskendatud selle läbi, et Itaalialt ei ole tulnud weel wastust Prantsusmaa ettepanekute kohta. Arwatakse, et Prantsuse walitsus ei saa enne neljapäewa mingisugust otsust wastu wõtta.

Prantsuse ajakirjandus pühendab küsimusele suurt tähelepanu ja awaldab lootust, et Inglismaa ja Itaalia wõimaldawad weel läbirääkimisi pidada enne kui rahwuswaheline wäewähenduse konwerents kokku astub. Walitsuse seisukord on nähtawasti seda raskem, et sisepolitilistel põhjustel ei saa ta suuremaid järelandmisi teha.

Katastroof õliwäljadel.

Õliallikas plahwatas.

New-Yorgist, 29. aprillil. Gladewaterist, Texases, teatatakse: Ühes õliallikas oli plahwatus, millele järgnes tuli. 12 töölist jai surma. 8 töölist on kadunud. Allikast lõid leegid kuni 100 meetri kõrgusele. Plahwatuse põhjuseks arwatakse olewat sädet, mis tekkis masinate metallosade wahelisel hõõrumisel.

*

Londonist, 29. aprillil. Ühes söekaewanduses langes sein sisse. 7 töölist jäi maa alla. Neli neist saadi surnult kätte.

Trotski kolib Hispaaniasse.

Madriidist, 29. aprillil (Trj.). Kommunistlik pagulane generalissimus Trotzki palus Hispaania ajutiselt walitsuselt, et temale antakse luba ajuda elama Lõuna-Hispaaniasse. Kuuldawasti on ta palwe leidnud Hispaania walitsuses soodsat wastuwõttu, kuid walitsuse ringkondades rõhutatakse sealjuures, et Trotskile wõiks sisseõidu luba anda ainult tingimusel, et ta annab kindla lubaduse loobuda tegewusest Hispaania pinnal.

Uudis! „Kuld ja hõbe loteriitähed“
ilmuvad neli päevil müügile. Tähti võib tellida asutis „Nehatu Rahvamaja“ büroost Tallinnas, Väike-Karja tän. 3, pk. 341, telefon 211-82.

Põgenemine Kremlist.

Sven Adeloni romaan.

Tõlkinud M. P. 19

Kobasin läbi pimeduse ukse poole, mis oli warustatud raske tabalukuga. Siis meenus mulle järsku, kuidas säärast lukku käsitletakse. Olin seda õppinud gümnaasiumi õpilasena, kui mu sõbrad ja mina mu ema keldrites käisime ööseti saagitsemas. Tõmbasin suure taskunoa ja surusin ta tugewasti ukseraamis olewa rambi alla. Ta andis järele. Uks oli awatud.

Siis juba kuulsin ka trepil oma järgijate samme. Nad kostusid keldrini.

Pöördusin ümber ja lasin umbropsu ühe paugu.

See mõjus. Selle asemel, et mulle otsekohe järgneda, jäid nad silmapilguks seisma ja wastasid minu tulele. Kuulsin, kuidas kuulid minu taga tungisid tsementpõrandasse.

Waheajal jooksin läbi hädakeldri ja olin mõne sekundi jooksul kiskunud akna pärani. Siis ronisin läbi walguseaugu wälja tänawale.

Ühe hüppega olin saanis, Feodor andis hobustele piitsa, ja mõni hetk hiljem me olime järgijate käest pääsnud.

16.

Leiutaja.

Kaks päewa pärast tagajärjetut sissemurdmist minu enda maija, saabusime Silberschwangiga Petrogradi.

Tookord kontrolliti Wenemaal passe ka sisemaistel raudteesõitudel. Olin endale laenanud Feodori passi ja püüdnud end mingiga talle sarnastada niipalju kui wõimalik. Katse õnnestus hästi, ja pass saadeti Feodorile ühe sõbraga tagasi. Isegi, kui oleksin wõinud ta laenata kauemaksi ajaks, poleks mul olnud temast enam kasu, sest tal polnud loamärget wälismaasõitudeks.

Kella üheksa eel saabusime Petrogradi. Oli külm, hall talipäew. Tuul puhus wingelt Neewa poolt. Jaamaesisel awastasime Jarowitzki hiiglakogu. Kui ohwitser silmas mind Silberschwangi kõrwal, põrnitses ta minule, nagu ta näeks heledal päewawalgel kummitusi. Ta oli minu areteerimisest kuulnud, ja nüüd äärmiselt üllatatud, nähes mind wabana ja elawana. Kui Silberschwang seletas talle minu kardetawa seisundi, oli ta otsekohe nõus, et osa wõtan tema kawatsetud põgenemisest.

Ta wiis meid jaama lähedasse wäikesse woorimeestekõrtsi ja arendas meile seal oma kawatsuse üksikasjad. Ta oli weel ikka lendur ja käis Soome piiril luurelendudel. Nende lendude ajaks jäeti ta naine pantwangiks.

Pealik Jarowitzki jätkas:

„Esialgu minu naine pidi minu lendude kestel wiibima lennukuuris, kuid nüüd ma teatasin, et ta ei ole päris terwe, ja saawutasin nii, et ta wõib jääda koju. Endastmõistagi walwatakse teda ka seal. Elame Moika kanali ääres.“

Igatahes, kui pean tõusma lendu, wiiakse mind kodunt autos lennuwäljale. Auto toob samal ajal walweposti, kes minu äraolekul peab silmis minu naist. Walwe koosneb kahest tšeka salapolitseinikust ja ühest sõdurist. Kui olen ära, elawad salad minu korteris. Nende esinemine on muide wäga tagasihoidlik ja laitmatu, kuigi nad minu naist ei lase hetkeksi silmist. Esikus seisab walwepost püsti püssitäägiga. Noh, hüwa siis, — pärast tagasitulekut tuuakse mind lennuwäljalt autos koju. Sama auto wiib walwurid ära. Salad aga ei lahku majast enne, kui nad on helistanud lennujaama walwurile ja pärinud järele, kas lennuk on ära antud täies korras. Lõbus lugu, eks, minu härrad?“

Jarowitzkil oli õigus. Tema seisund oli tõepoolest omapärane. Igapäew kasutati liiklemiswahendit, mis meid kõiki koos wõis kergesti ja ruttu wiia wabadusse. Ja ise ta oli wangistatud täpsalt samuti nagu meie. Weider. Oli lennuk waba, siis oli proua Jarowitzki walwe all, ja kui jälle tema oli waba, siis polnud kasutada lennukit.

Wõisime ju lõpuks katsuda põgeneda ka ilma lennukita ,kuid wäljawaated üle piiri pääseda kuidagi teistwiisi olid äärmiselt wäikesed. Oli seega palju awatlewam walida kiiret teed läbi õhu, ainult tuli proua Jarowitzki wabastada ajal, mil lennuk seisis tema mehe käsutuses. Pealik arwas olewat lahenduse leidnud, ja woorimeestekõrtsi ühes waikses nurgas ta jutustas meile sellest alul niipalju, kui ta seda pidas hädapärast tarwilikuks.

„Niisiis tööle, minu härrad,“ ütles ta, „aeg on kasin ja meil on ees ränk ülesanne. Härra Sorin ja mina läheme kohe koju. Teid, härra Silberschwang, ma pean igatahes paluma, kõigepealt kõnelda juuksuriga. Teie kahjuks olete sunnitud loobuma oma maalilisest habemest.“

Juweelikaupleja tegi tõrjuwa liigutuse, kuid pealik Jarowitzki pani talle käe õlale.

„Uskuge mind, härra Silberschwang,“ ütles ta ustawa lahkusega, „see ei lähe tõepoolest teisiti. Meie ühiseks hüweks te peate selle ohwri tooma. Olen juba läbi arutanud, mis kodu minu juures peab sündima. Minu korteris me teeme peawiske. Kuid ka lennuwäljal on oma järelmäng, ja seal teie patriarhi habe wõiks meil kõik rikkuda ära.“

Silberschwang kehitas õlgu ja tõusis kuulelikult püsti.

Wäljas me püüdsime kinni ühe saani. Juweelikaupleja me lasime Newski Prospektil ühe juukseäri ees maha. Jarowitzki ja mina sõitsime tema korteri poole edasi. Teel arutas pealik oma plaani weel kord läbi ja pühendas mind wäga hoolikalt minu osa ette. Järgmises waatuses ma nimelt pidin mängima kahurwäepealiku ja leiutaja osa.

Paari tunni pärast peatus pealik Jarowitzki korteri ees Moika kanali ääres lahtine, hall sõjawäeauto.

Korter oli esimesel korral, ja eesriide taga seisime meie Jarowitzkiga ja jälgisime mõlemaid salapolitseinikke ning sõdurit, kui nad wankrist wäljusid. Tagapool toas käis proua Jarowitzki erutatult edasi-tagasi.

„Nüüd nad tulewad,“ sosistas Jarowitzki pinewalt ja astus ruttu akna juurest tagasi. Ta pöördus oma naise poole.

„Wõta asja üsna rahulikult, kuni annan märku. Ainult mitte ärewust! Kuid hoop ise tuleb anda wõimalikult waikselt. Kui autojuht all märkab, et on wähematki lahti, toob ta kohe abi.“

Juba kõlistati korteri ukse juures.

Proua Olga waatas oma mehele küsiwalt otsa. Jarowitzki andis talle tasasel häälel märku, — proua ruttas kiiresti esikusse ja awas.

Kohe pärast seda oli esikust kuulda lõbusaid hääli ja naermist. Pealik Jarowitzki seisis Nõukogude ajutise teenistuses ja seega wäliselt teatawal määral mõlema salaga ühel jalal. Et naist lendude ajal hoiti pantwangiks, sellele waadati kui paratamatule kindlustuswahendile. Ent muide ei nähtud ei pealikus ega tema naises kuidagi wangi. Jarowitzki osutas Nõukogudele suuri teeneid, ja tšekal polnud mingit põhjust temale wõi ta naisele üles näidata lugupidamise puudust. Peale selle olid need mõlemad samad politseinikud, kes proua Jarowitzkit nüüd juba olid walwanud kuude kaupa, nii et nende ja nende wangi wahel ajajooksul oli arenenud üsna sõbralikud suhted. Salapolitseinikke kutsuti juhulikult einetama ja nähti neid majas peaaegu nagu sõpru, wõi igatahes kui proua sõpru. Proua Jarowitzki oli ehtne wene iludus. Ta oli juur, blond ja olid tal lustlikud, helesinised silmad.

Mõlemad härrad, kes nüüd elawas westluses proua Olgaga astusid tuppa, ei tuletanud sellepärast põrmugi meele noid karme, ligipääsmatuid wangiwalwureid, keda mina tšekas olin tundma õppinud. Neist oli otsekohe näha, et nad walwes proua Jarowitzki juures nägid äärmiselt meeldiwat waheldust, ja nii nad terwitasid samuti tema meest kõige paremas tujus.

Kuid silmapilgul jäid nad mõlemad seisma ja põrnitsesid sõnagi lausumata enda ette. Pealik Jarowitzki kõrwal nad awastasid nimelt teise kuju. See kandis punase tähe ja punase ohwitseri teiste aumärkidega warustatud kaitsewärwi wormirõiwast, kuid selle kogu pea mõjus kummalisena oma kattega. Ta meenutas pooleldi tuukri kiiwrit, pooleldi õudset maski.

Üsna jahmunult põrnitsesid mõlemad salad sellele weidrale kogule.

Jarowitzki puhkes kaikuwalt naerma. Järgmisel silmapilgul oli kogu ta kõrwal oma kummalise peakatte wõtnud ära ja paljastanud üsna tawalise näo. Mina ise seisin pealiku kõrwal ja mängisin oma osa nii hästi kui wõimalik.

Jarowitzki taltsutas waid wacwu oma lõbusat meeleolu.

„Kas tohin teile esitleda oma sõpra, härra pealik Borisowi punasest armeest? Need siin on härrad Smilga ja Jakobowitzki, tšeka salapolitseinikud.“

Ta pani käe minu õlale ja pöördus mõlema wõõra poole.

„Minu sõber on leiutaja,“ ütles ta seletades. „See eriline peakate, mis weel praegu äratas härrade imestust, on gaasimaskide alal kõige uuem. See mask, —“ ta wõttis ühe teise maski, milliseid lebas laual mitu, — „see mask on minu sõbra enda leiutis ja aastatepikkuse töö wili. Nüüd ta seatakse punawäes sisse. Sellepärast härra Borisow tuligi Petrogradi.“

Politseinikud silmitsesid niihästi mind kui ka gaasimaski uuendatud tähelepanuga.

(Järgneb.)

Hoiuprotsendi allawiimine Tartus.

1. maist ülemmääraks 8 protsent.

Pankade omawaheline kokkulepe.

Eile awaldati ametlik teadaanne läbirääkimiste tulemuste kohta Tartu pankade wahel pangaprotsendi alandamise küsimuses. Läbirääkimised on lõppenud kokkuleppega, mis neil päewil wormilikult alla kirjutati ja mille põhjal pangad Eesti Panga ees enese peale wõtawad kohustuse läbi wiia hoiusummade protsentide alandamist 1. maist s. a. arwates. Nimelt maksawad pangad 1. maist alates hoiusummade jookswal arwel kuni 6 protsenti aastas ja tähtajalisel arwel kuni 8 protsenti aastas.

Kokkulepe, millega on ühinenud 12 panka, seega peaaegu kõik Tartu rahaasutused, on mõeldud eelsammuks laenuprotsendi allawiimisele, mida puhttehnilistel põhjustel ei saa ette wõtta ühel ajal hoiuprotsendi alandamisega. Laenuprotsendi küsimuses jatkuwad läbirääkimised, mis arwatawasti juba lähemas tulewikus wiiwad wormilisele kokkuleppele.

Selle samuga näitawad Tartu pangad mitte ainult oma tahet rahwamajanduse nõuetele wastu tulla, waid ka wõtta alust etteheidetelt, mida krediidi küsimuses eriti on tehtud Tartule.

Emajõe weetõusus seisak.

Emajõe weetõusus hakkab tulema seisak. Öö-päewa kestel teisipäewast kolmapäewani kerkis wesi ainult 4 sm wõrra, tõustes seega 342 sm peale. Seega on weetõus jäänud rohkem kui kolm korda wähemaks, wõrreldes eelmise öö-päewase tõusuga. Pedja jõgikonnas on juba wee alanemist märgata.

Purrete korraldamine ja pikendamine kestab suurwee piirkonnas olewatel tänawatel endiselt. Kuid tuleb ilmsiks nähteid, et wäljapandud purdelaudadest palju kaob, kuid mitte wee, waid mõnede kodanikkude läbi, kes purdeid omale pliidi ja ahjukütteks tarwitawad. Olgu tähendatud, et purrete kõrwaldajad, kui nad tabatakse, kohtulikule wastutusele wõetakse.

Paju tänawal on wesi niiwõrd jõgawaks muutunud, et wõimatu on siin purdeid tarwitada.

Ühendust peetakse paatidega.

Linnawalitsuse poole on pöördunud mitmed aiapidajad palwega, et nende aedadest wesi wälja pumbataks. Seda soowi ei saa linnawalitsus rahuldada, kuna see linnale liiga kalliks läheb ja ühe huwides ei saa üldsuse raha kulutada.

Kala- ja wanakraamiturg wees.

Wesi on suurema osa kalaturust wõtnud oma wõimusesse. Nii on osa kaladega kaubitsejaid, kelle putkad täiesti wee wõimuses, oma kalamüügi laudadega aset wõtnud Kalaturu tänawa kõrgemal kohal. Ka wanakraami putkadest on jõepoolses osas mõned wee wõimuses. Samuti on wesi tunginud ka wanakraami laudade juure ja sundinud wiimaseid kõrgemaid kohti otsima.

Piirisaare muust ilmast lahutatud.

Peipsil lõpetati hobustega sõitmine möödunud laupäewal. Küll käisid aga jääl Piirisaare kalurid kuni kolmapäewa hommikuni. Kalurid läksid püügile juba hommikul wara kella 3 paiku ja wiibisid järwel kella 8-ni hommikul. Kauemaks järwele ei wõinud jääda, sest päikese kõrgemale tõusmisel muutub jää pudedaks ning ei kanna enam inimesi. Mõned Piirisaare kalamehed on ka „supelnud“, sest madalikkudel on jää nõrgem. Inimohwreid pole järw aga seni saanud.

Kunas wabaneb Peipsi jääst?

Kohati on Peipsi ka lahti. Näiteks Piirisaare ja Wenemaa waheline riba, kus kalurid käiwad püüdmas juba paatidelt. Lõunapoolse järweosa lahtiminekut wõib oodata wast nädala jooksul, kuna suure järwe lahtiminekuks kulub arwatawasti weel ligemale paar nädalat. Tuuleta ilmade juures wõib see kesta isegi kauem. Piirisaares on wesi tõusnud umbes 2 meetrit.

Praegu on Piirisaare muust ilmast täielikult lahutatud. Ei pääse jalgsi üle jää ega saa ka paati wette lasta.

Poolakate meeleawaldused Danzigi pärast.

Ühenduses Poola Danzigi peakonsuli minister Strasburgeri tagasiastumisega algasid Warssawis suured meeleawaldused (pildil), milledest eriti üliõpilased suurel hulgal osa wõtsid. Pildil on meeleawaldajate kogunemine Saksa saatkonna maja lähedal Warssawis. Teatawasti sattus peakonsul Danzigi senatiga wastollu, millele järgnes ametkohalt lahkumine. Poola-Danzigi konflikt on omandanud tõsise kuju ja ulatub arwatawasti rahwasteliidu ette.

Röövimist ei olnud.

Warangu wallawanem mõtles selle ise wälja. Puudujäägid kassades.

23. skp. teatas politseile Warangu wallawanem Timm, et temalt on röövitud hobune ühes ree ja 4000 kr. rahaga. Nüüd on ametiwõimud salapärase röövimisloo selgitamisega niikaugele jõudnud, et röövlite asemel toimetati wallawanem ise Rakwerre, sest röövimislugu on selge wäljamõeldus. Peale öö-päewalist kinnipidamist wabastati wallawanem. Röövimisloo wäljamõtlemiseks on nähtawasti põhjust annud asjaolu, et wallawanem Timm oli kohustatud aprillikuu lõpupäewil Warangu piimaühisuse laegast uuestiwalitud kassapidajale üle andma ja et seal tal rahast puudujääk oli, simuleeris röövimist. Röövitud hobune tuli weel samal ööl koju tagasi ja siis selgus et reest oli kadunud ainult 4000 kr. raha, kuna muud asjad ja portfell alles olid. Timm on kohapeal tuntud korraliku mehena, kuid wiimasel ajal sattunud wõlgadesse, mis tekkinud uute hoonete ehitamisest. Olles mitmel pool laekahoidja, oli tal wõimalus ühel pool kestwat rewideerimist warjata summadega teisest kassast. Nüüd toimepandud wallakassa rewideerimisel selgus aga seal puudujääk 1000 kr. ulatuses, dokumentide kahekordse arwestamisega. Peale selle puudujäägid piimaühingu ja tarwitajate ühisuste kassades. Kohapeal oodatakse huwiga, kuidas asi laheneb, sest alles hiljuti kukkus sisse wallawanema abi Toomel koolimaja ehitusmaterjali kõrwaldamisega ja nüüd on wallawanem kohtu all.

UUDIS MALEHARRASTAJAILE!

Tasku- ja reisu-

MALED

Ilusam kingitus maleharrastajaile.

„Postimehe“ raamatukaupl.

Tartus, Suurturg 16.

Noorsoo suwipäewad Wiljandis.

Eesti Noorsoo Karskusliidu uuemaid töökawatsusi.

Käesolewa õppeaasta lõpul, 13.—15. juunil korraldab Eesti Noorsoo Karskusliit neljanda suwipäewa Wiljandis. Oma laiaulatusliku kawa tõttu tahawad nad kujutada tõelist noorte paraadi. Osawõtt on wõimaldatud kõigile kooliõpilastele ja liidu liikmetele wäljaspool kooli. Uudsusena kawas esinewad spordiwõistlused. Suwipäewist osa wõtma on palutud ka hariduse- ja sotsiaalminister, ajakirjanduse esindajaid ja tähtsamaid hariduse ja awaliku elu tegelasi. Hulk ettekandeid, jalutuskäike jne. teewad päewad sisukaks.

Lootusringide kewadpüha 9. ja 10. mail.

Selleaastane lootusringide kewadpüha peetakse 9. ja 10. mail. Haridus- ja sotsiaalministeerium on teinud korralduse, et koolides 9. mail kaks wiimast tundi oleks kasutatawad karskuskaswatustööks ja lootusringide tegewuse korraldamiseks. Eesti Õpetajate Liit on saatnud kõigile koolidele sellekohase materjali lootusringide päewa korraldamiseks.

Ettewalmistused 1. maiks Lätis.

Kommunistide „imetööd“ Latgalis. Purustatud akendega rongid Wenemaalt.

Riiast, 29. aprillil. Ettewalmistused 1. mai waastuwõtuks on hoos. Sotsiaaldemokraadid kawatsewad eelmiste aastate eeskujul korraldada meeleawaldusi ja rongikäike, milleks neile ka luba antud. Ka kommunistide peres on ettewalmistused käimas, mida aga wõimud juba idus häwitawad. Latgalis juhtus mitu kuritahtlikku tulekahju, mis pannakse kommunistide arwele. 1. mail kawatsewad kommunistid korda saata „imetöid“, põletada kirikuid ja teisi ajutusi.

Rihtupe jaama jõudis rong purustatud 2. klassi wagunite akendega. Pihkwa-Ostrowi wahel oli rongile kiwe loobitud. Üks kiwi kukkus 2. kl. kupeesse, kus sõitsid wälismaa diplomaadid ja kullerid. See on juba korduw juhus, kus Nõukogude rong jõuab Lätisse purustatud akendega.

Leedus kaotatakse sõjaseadus.

Kaunasest, 29. aprillil. Walitsuses on arutusel riigi kaitseseadus. Selle seaduse maksmapanekuga jääb ära sõjaseadus ja tsensuur. Samuti likwideeritakse ka kondusiaagrid. Sõjaministeeriumis on üleriigiline parlamendi tegewuse ajal maksew olnud ajakirjanduse seadus, mida kawatsetakse täiendada.

Sõjakäik Hindenburgi wastu.

Rahwussotsialistid soowitawad lahkuda.

Berliinist, 29. aprillil (Trj.). Saksa ajakirjandus arutab elawalt Münchenis koos olnud rahwussotsialistide riigipäewa rühma poolt awaldatud seletust, milles riigipresident Hindenburgi üles kutsutakse hädakorralduste läbiwiimisega rahwa „terroriseerimise“ asjus seisukoha wõtmisele, või wastasel korral soowitatakse ametist lahkuda. Seletuskirjas protesteeritakse rahwussotsialistide rahwasaadikute kõnekeelu wastu, samuti erakonna organite wastu tarwitusele wõetud surweabinõude wastu, milliseid nimetatakse „kuulmatuks põhiseaduse rikkumiseks“.

Surm end. Hispaania kuninga perekonnas.

Koos teiste Hispaania kuningliku perekonna liikmetega lahkus kodumaalt ka Hispaania infanta Isabella — endise kuninga Alfonso tädi. Perekonna raske langus mõjus olatanud printsessile nii rängalt, et ta pärast mõnda päewa Pariisis wiibimist suri. Ei ole weel teada, kas teda lubatakse Hispaaniasse matta, sest kuninga tädi wiidi surijana Pariisi, kuna ta ei tahtnud surra wabariikliku Hispaania pinnal.

Koorijuhtide päew algab 1. mail.

10. üldlaulupeo koorijuhtide päewade puhaks 1.—3. maini kogunewad pealinna kõigist maanurkadest mitusada koorijuhti. Koorijuhtide päew peetakse „Estonia“ sinises saalis. Algus on 1. mai hommikul kell 9. Ettekannetega esineb prof. J. Aawik ja teised muusikategelased. 10. laulupeo laule demonstreeriwad Tallinna kooridest „Estonia“ muusikaosakonna sega- ja naiskoor prof. J. Aawiku juhatusel, „Raudami“ segakoor K. Leinuse juhatusel, Jaani kiriku oratooriumi koor, „Estonia“ ooperi meeskoor ja Tallinna Noorsoo Muusikaühingu segakoor. Ülemaalises ulatuses on tähendatud päewad ainukesed enne juubelilaulupidu ja neude kordamineku just oleneb suurel määral kogu üldlaulupeo muusikalise ettewalmistuse edu.

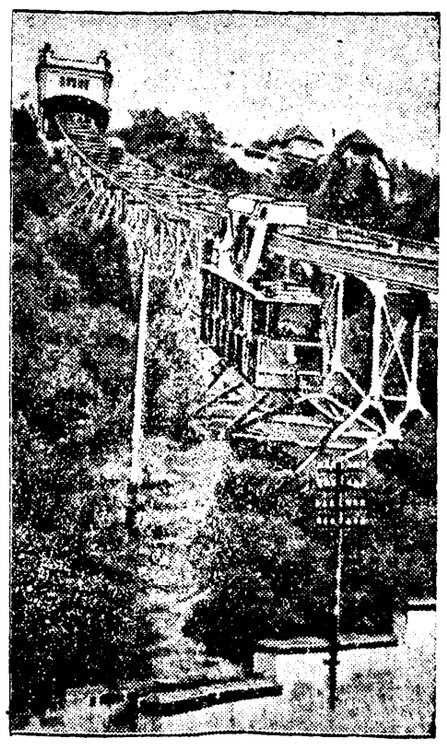

Mägitee 30 aasta juubel.

1901. aastal, 6. mail, awati Loschwitzis, mis wahepeal Dresdeniga ühte on sulanud, esimene rippuw mägiraudtee. Tee on 250 m pikk ja ulatab 80 m. kõrguse, wiies Rachwitzi kõrgustikule.

Kui leiti, et edetelg on nõrk, siis tehti see kohe tugevamaks

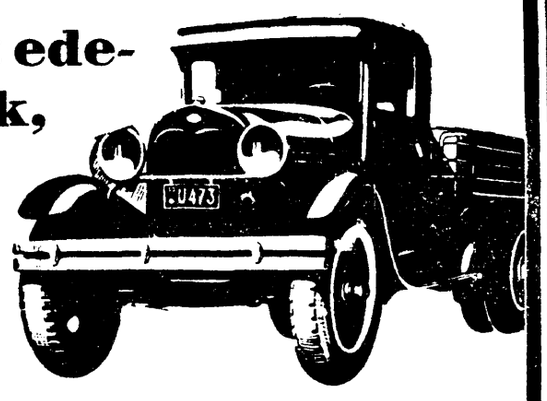

KAHEKORDSELT

Samal viisil on Ford arendanud oma veoautot täiuslikkuse poole igas suhtes. Ei jatku sellest, kui mõni üksik osa on tugev ja kindel — peab olema rohkel määral ka n.n. reservkõvadust, et vastu pidada võimalikule ülekoormatusele.

Fordi kõvadus ja sitke jõud on selle põhjuseks, et meil on tarvitusel Ford-autosid rohkem kui ühegi muu firma omi ja et Soome lahe teisel kaldal, Soomes, üle 50 % kõigist veoautodest on Fordid.

Tulge vaatlema eri lava- ja keretüüpi.
3 eri shassiid: lühike, keskmine ja pikk.

Usaldatav Ford-hooldeteenistus.

Ford ESINDAJA JA TÖÖKODA

A/S. A. Rosenwald & Co.

Tartu, Suur Turg 8.

Talud haamri all.

Wõrumaa kohad on odawamad.

Wiimasel kinniswarade oksjonil Tartu-Wõru rahukogus selgus, et Walga- ja Tartumaa talusid ostetakse palju meelsamini kui Wõrumaa talusid. Wastawalt sellele on ka esimeste hind märksa kallim.

Nii läks Wesneri mõisast eraldatud Ida Lella asundustalu nr. 45, mis 32,89 tiinu suur ja millel wõlga lasus 20.122 kr., Anna Lella wolinikule 10.790 kr. eest., kusjuures pakkumine algas 9.900 kroonilt. Kuuldawasti on see talu endine kaitseväelase krunt ja mõisa südamest eraldatud.

Teise Tartumaa talu — Otepää kroonumõisast eraldatud Aleksander Saare „Potti“ talu, mis 38,15 tiinu suur, ostis 4750 kr. eest Hendr. Steinberg. „Pottil“ oli wõlga 5768 kr. Pakkumine algas 4532 kr. pealt.

Ka Walgamaa talu, Puka mõisast eraldatud Nikolai Treesi „Kurepää“, mis 45,66 tiinu suur, läks wõrdlemisi korraliku hinna, 8050 kr., eest Tartu Majaomanikkude Panga wolinikule. Sel talul oli wõlga 27.220 kr. Müük algas 8000 kroonilt.

Samuti läks 10.015 kr. maksma Walgamaal asuw ja Sooru mõisast eraldatud Jaan Pommeri wakutalu „Sikka“, mis on 53,74 tiinu suur. „Sikka“ talu peal lasus wõlga 13.707 kr. ja pakkumine algas 10.000 kroonilt. Ostjaks osutus Tartu ühispanga wolinik wann. adw. K. Sild.

Märksa odawamat hinda maksid Wõrumaa talud. Nii läks Julius ja August Piho Varssi mõisast eraldatud wakutalu „Wene-Mihkli“ 2810 kr. eest Peeter Arensile. Wõlga lasus sel talul 703 kr. ja müük algas 1000 kroonilt. Pakkujaid oli seitse.

Jakob Kala Wõrumaal Rogosi mõisast eraldatud wakutalu „Napka“, mis 35,33 tiinu suur, läks 4030 kr. eest Ferdinand Hopele. Wõlga oli sel talul 2350 kr., kuna müük algas 3735 kroonilt.

Miina Kikase Wastse-Kaariitsa mõisast eraldatud talu „Pangi“, mis 39,16 tiinu suur, ostis Peeter Kraaw 2750 kr. eest. „Pangi“ talul lasus wõlga 4889 kr., kuna müük algas 2000 kroonilt.

Emilie Wildo, Anna Pangi ja Rud. Pangi Wastse-Kaariitsa kroonumõisast eraldatud talu nr. 66, mis 34,47 tiinu suur, läks Wõru ühispanga woliniku Hagiwangile 3010 kr. eest. Wõlga oli sel talul 6973 kr. Pakkumine algas 1286 kroonilt.

Üldiselt oli pakkumine seekord loium kui mõnel eelmisel oksjonil. Järgmine kinniswarade müük enampakkumise teel on rahukogus juba lähemal ajal.

Dr. L. Villecourt'i mälestamine Prantsuse Instituudis.

Prantsuse-Eesti sõpruse laiendamistöö suurest maamulda.

Prof. L. Rudrauf kõne.

Teisipäewa õhtul peeti ülikooli ruumides Prantsuse Teadusliku Instituudi peakoosolekut. Juhataja prof. A. Piip tuletas lühikeses awakõnes meelde surma läbi lahkunud Tartu ülikooli õppejõudu dr. Louis Villecourt'i ja Journal des Débats peatoimetajat ja Prantsuse-Eesti komitee tegelast August Gauvin'i. Mõlema mälestust austati waikse püstitõusmisega.

Prof. L. Rudrauf peatus pikemas kõnes dr. Villecourt'i isiku ja selle osa juures, mida kadunu etendas Prantsuse Eesti sõpruse süwendamisel. Kõneleja näitas, kuidas see kindlate traditsioonidega prantsuse perekonnast wõrsunud teadlane juba oma iseseiswa elutee alul kokkupuutumisesse sattus eestlastega ja kuidas sellest kokkupuutumisest tärkas sügaw armastus Eesti maa, rahwa, eesti keele ja kultuuri wastu. Eesti sai sellele sügawale prantsuse patrioodile sõna otsekohese mõttes teiseks kodumaaks, kellega teda ühendasid peale kultuuriliste huwide weel perekondlised sidemed — abiellumine eestlannaga.

Kuiwõrd köitis kadunud dr. Villecourt'i Eesti, seda näitab asjaolu, et ta mitte ainult eesti keelt ära ei õppinud, waid isegi Prantsuse-Eesti sõnastiku wäljaandmise enese õlgadele wõttis, waatamata sellele, et see töö temalt kui ettewalmistuselt mittekeeleteadlaselt suuri pingutusi nõudis. Samal ajal kawatses ta wälja anda eesti keele grammatikat prantslastele, et sellega äratada oma kaasmaalaste huwi Eesti wastu.

Walmimas oli, kuid pooleli jäi samuti suurem prantsuskeelne teos Eesti kohta. Tema idealism, isiklise kasu täielik ignoreerimine, suuremeelsus ja töötahe seadsid üles suuremaid nõudmisi kui nõrk organism seda kanda suutis. Liiga warakult lahkus see truu ja silmapaistew lüli Eesti-Prantsuse sõpruses.

Kirjeldades dr. Villecourti osa Prantsuse Teadusliku Insituudi elus, tähendas kõneleja, et kadunu elu ja surm paneb meile peale moraalse kohustuse jatkata tema tööd — luua laiem alus Prantsuse-Eesti sõpruse arendamiseks.

Kanti ette ja wõeti wastu aruanne Instituudi tegewuse kohta lõppeval semestril, kuna walimised nädala wõrra edasi lükati, tarwiliku kwoorumi puudumisel.

„Oma Maa“ toimetaja protsess kohtu-uurijaga.

Wiljandi lehes „Oma Maas“ ilmus oktoobrikuus 1929. a. artikkel pealkirjaga „Jaan Bekkeri nus kaebus“. Selles kirjutati muuseas, et Sakala Panga dir. Baarsi lugusid püütawat sumbutada ning Wiljandis liikuwat awalikult kuulduseid, et Baarsi lugude sumbutamiseks kõik olewat läinud pandud ning J. Bekkerile tehtud eeluurimises tegewa ameliku isiku poolt kokkuleppimise ettepanek dir. Baarsi kasuks.

Wäljendused leidis Wiljandi 1. jsk. kohtuuurija Leonh. Luha enda kohta haawawaks, sest tema oli nimetatud asjas eeluurimist toimetanud. Kohtu-uurija L. Luha andis „Oma Maa“ wastutawa toimetaja wann. adw. Hans Sootsi wastu erakaebuse ja peale selle kõstis tema wastu süüdistuse ka prokuratuur, leides, et ametiasutuse kohta on tarwitatud haawawaid ütelusi.

Kuna kohtu-uurija L. Luha kuulub Wiljandi-Wõrru rahukogu kohtunikkude kolleegiumi, siis määras riigikohus asjaarutamise Tartu-Wõru rahukogule. Asi oli arutusel teisipäewal. Toimetaja H. Soots seletas, et ta ei ole tahtnud ametiasutust haawata, waid reaalwaatisiku tegewust arwustada. Kohus mõistis H. Sootsi 7 öö-päewaks aresti ja tema süütegu arwati erakaebe wahekorrast tingituks, mispärast tal wõimalus on ära leppida.

Tegelaste arw 10. üldlaulupeol üle 17.000.

1933. a. peetawast 10. üldlaulupeost osawõtjaid on seni end registreerinud 406 segakoori 14.171 lauljaga, 31 meeskoori 832 lauljaga, 16 naiskoori 508 lauljaga ja 64 pajunakoori 1168 mängijaga. Kokku 517 koori 16.879 tegelasega. Wõrdlusteks olgu tähendatud, et 9. üldlaulupeol osawõtjaid oli registreeritud 507 koori 16.774 tegelasega. Arwesse wõttes, et laulupeost osawõtjatel on weel wõimalus registreerida, wõib juubelilaulupeost osawõtjate arw tõusta üle 17.000.

Uuendage aegsasti „Postimehe“ tellimist 1. maiks

Kaks sisepolitilist märkust.

Palju ärewust ja meeltekibedust tekitanud pensionide kärpimise eelnõud on riigikogu poolt wastu wõetud. Wiimasel silmapilgul on pensionide ülemmäärasid siiski tõstetud. Mõnda on riigiteenijate ja kaitseväelaste pensionide ülemmääraks kinnitatud seaduse lõplikul hääletamisel 150 kr. komisjoni poolt ette pandud 120 kr. asemel. Samuti wäärib allakriipsutamist kaitseministri poolt esitatud ja wastu wõetud punkt, et wabadusristi kawaleridel, wabadussõjas haawata ja põrutada saanuil ning langenute järeltulijail, ja neil, kes wabadussõjast kuni 3. jaan. 1920. a. wähemalt 6 kuud osa wõtnud, on pensioni ülemmääraks 180 kr. Sellega on wäga õieti hinnatud meie wabadussõjalasi ja toonitatud nende teeneid isamaa ja riigi wastu.

Mis puutub riigiteenijaisse ja kaitseväelastesse, kelle pensionide ülemmäära wiimasel silmapilgul siiski natuke kõrgendati komisjoni ettepanekust, siis wõisid siin kaaluwat osa etendada J. Tõnissoni poolt ette toodud wäited: Ei ole mitte tähtsuseta, misjuguses hingeolus tehakse tööd riigi teenistuses, misjuguse meeleoluga asutakse oma kohuste täitmisele kaitseväes. Wõib olla, et noored inimesed riigiteenistusse astudes wõi kaitseväe kohustuse täitmisele asudes ei mõtle mitte nii wäga puhkepalgale. Aga kui inimesed juba mõnda aega oma kohustusi täitnud, kui neil on juba perekonnad, siis hakkawad nad juba mõtlema, mis neist ja nende omastest tulewikus saab. Kui ohwitser oma teenistuskohuste täitmisel sellele peab mõtlema, et tema perekond terwise kaotamise korral abitusse seisukorda jääb, siis ei saa ta oma ülesandeid ja kohuseid nii täita, nagu seda tarwis oleks.

Meeleolu pensionide kärpimisels loodi sellega, et üksikud kõrgemad kaitseväelased liig suuremääralisi pensione said. Kuuldes praegusel kitsal ajal, et see ja see terwe ja töövõimeline mees saab nii mitukümmend tuhat kuus pensioni, wõib tõesti tekitada paksu werd ja pahameelt. Aga need pensionid tõusid eriliselt kõrgele just kaitseväelastele antud soodustuste tagajärjel. Nüüd tuli reaktsioon. Ja selle all kannatawad ühtlasi ka nende huwid, kes wäga suuri pensione ei saanudki.

*

Politiline wõitlus majandusliikude ettewõtete ümber süweneb ja annab alataja ikka rohkem kõneainet. P.-kogude ja as. koonduse wahel on käimas päris korrapärane sõda, millele tööerakond as. koonduse poolel hoolega kaasa wehib. Tööerakond pakub koondusele nimelt ajakirjanduslikku abi, kuna koondus selle wiimase poolest saamatul pinnal seisab.

Wiimase wõitluse tagajärg p.k. „Estonia“ ümber ei rahuldanud õieti kumbagi poolt. P.-kogude leht märgib heameelega ära, et tööerakonna ja koonduse attaak p.-k. „Estonia“ wastu peakoosolekul nurja läinud. Tööerakond ja koondus olewat tahtnud waewarikka ettewalmistusega nõnda kangele jõuda, et p.-k. „Estonias“ ei jääks kiwi kiwile ja et keskühisus ülewõtjate kätte langeb. „Ülewõtjad“ jaanud aga haledasti lüüa, sest nendega läinud ainult paar-kolmkümmend piimaühingu esitajat. Sel puhul ei unusta „Kaja“ tööerakonnale ja koondusele weel meelde tuletamast nende äpardusi ja pankrotte mõnede ühistegeliste asutuste juhtimisel, mis olgu hoiatuseks, et kui need mehed p.-k. „Estoniasse“ pääsewad, siis seal samasugused lood ette wõiwad tulla.

Teisest küljest ei saa aga p.-kogudegi häälekandja wist salata, et p.-k. „Estonia“ peakoosolekul siiski ka asjalikku arwustust kuuldawale tuli ja et wastasrind siiski niiwõrd mõjul oli, et kärbiti administratsiooni-kulusid, mille hulgas lõwiosa etendawad direktorite palgad ja sõidu- ning esinduskulud, üle 6 milj. sendi wõrra. See on siiski tähelepanuwäärw summa.

Olulisem aga, mis wõitluse hoos tahaplaanele jääb ja mis terawalt põllumeeste huwisid riiwab, on wõieksportdi parema korralduse küsimus.

„W. Maa“ sähwab „Estoniale“:

„Wõi eest põllumehele wähem makstes ja riigilt soodustusi saades, mida teised wõieksportöörid ei saa, ei ole P. K. „Estonia“ sealsuures suutnud Eesti wõid wälisturgudele sisse wiia, nagu Soomes wõi juba kauemat aega Inglismaal Hulli-Manchesteri raioonis on end sisse töötanud. Peakoosolekul nõuti selet., kas „Estonia“ suurema osa wõist müüb wõikuningate agentidele Tallinnas. „Estonia“ direktor Uritam andis selle peale keerulise ja põiklewa wastuse, nagu oleks suurem osa wõid siiski wälismaale saadetud „Estonia“ kului ja riisikol.“

Hiljuti olewat aga dir. Uritam muud kirjutanud, millest selguwat, et p.-k. „Estonia“ pole muud kui eksportühing, kes tõeliselt üldse ei eksporteeri, waid oma kauba Tallinnas wõõrastele waheltkauplejaile maha müüb. Seesugune talituswiis ei anna end küll kuidagi mitte kaitsta. Oleks : wiimaneaeg, nagu siinkohal juba waremgi rõhutatud, et meie wõi eksportöörid wälismaaga otseühendust hakkaks otsima ja põllumehele wõi eest kõrgemat hinda katsuks maksta.

Aga „politilise majandusega“, nagu seda meil piütakse harrastada ei jõua me mitte kuigi kaugele. **Waatleja.**

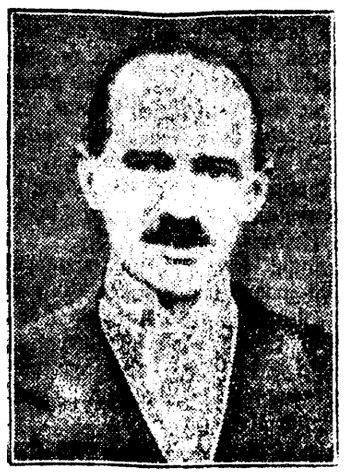

Inglise õhukaitse juhi lenduri-surm.

Inglismaa õhukaitse ülem komandör Felton Vesey Holt sai hiljuti õhuõnnetusel sõjawäelennuki proowilennul surma.

Läinud nädal wähendas kattewara.

Eesti Panga nädala-aruanne 23. aprillist näitab järgmist seisukorda (klambrites toodud arwud käiwad eelmise nädala kohta): kattewara 23.780.180,66 kr. (24.336.655,74), jõusekslid 10.539.992,52 kr. (10.605.743,39), laenud walitsusele ja teistele 15.303.234,41 kr. (14.886.584,29), pangatähti liikwel 35.658.812 krooni (33.100.823.—), jookswad arwed 14.524.130,27 kr. (17.339.848,30). Kattewara wahekord jookswate kohustustega oli 47,39 protsenti, 48,25 protsendi wastu eelmisel nädalal.

Wiimane muudatus on tingitud peamiselt kattewara hulga langusest aruande ajal, sest jookswate kohustuste kogusumma on jäänud jamaks, mis eelmiselgi nädalal. On langenud ainult walitsuse jooksew arwe, kuid peaaegu sama wõrra on tõusnud liikwelolewate pangatähtede hulk. Ülekanne on seletatud peamiselt riigiametnikkude palga wäljamaksmisega kuu 20. päewal.

Rohkem soolatud wõid.

Karjasaaduste wäljaweo kontrolljaama poolt on kõigile registreeritud piimaühisustele laiali saadetud ringkiri, milles juhitakse tähelepanu sellele, et piimatalitused hakkaksid enam soolatud wõid walmistama, sest wälisturg nõuab peamiselt soolatud wõid.

Soolatud wõid tuleb sarnaselt walmistada, et walmiswõi sisaldaks 1—1,5 protsj. sulanud soola. Iseäralist rõhku tuleb soolamise juures panna soola kwaliteedile.

Sool olgu hästi kuiw, puhas, walge, peen ja kiiresti sulaw.

Meil walmistatakse praegu magedat wõid, mille soolasisaldawus ei ulatu üle 0,5 protsj. 1. maist alates hakatakse kontrollimise juures wahet tegema soolatud ja soolamata wõi wahel. Samuti hakatakse rohkem rõhku panema wõiwärwile. Wõi tünnidele olgu märgitud, kas wõi on soolatud wõi soolamata.

9. rahwuswaheline Pen-klubide kongress.

22.—26. juunini peetakse Haagis ja Amsterdamis 9. rahwuswaheline penklubide kongress. Kongressiga ühenduses kawatsetakse suuremaid pidustusi. Kutsed saadab lähemal ajal laial Hollandi penklubi.

Uued pensioniseadused wõeti wastu

Hakkawad maksma 1. maist.

Kaitseväelaste ja riigiteenijate pensioni ülemmääraks 150 krooni, wabadussõjalaste pensioni ülemmääraks 180 krooni.

Riigikogu koosolekud 28. apr.

Koosoleku päewakorras oli 19 punkti. Tähtsamad päewakorrapunktid olid pensionide wähendamise seadused. Seetõttu oli rõdul rohkesti näha pensioni saajaid endisi kaitseväelasi ja riigiteenijaid, kellele need seadused walusalt lihasse lõikawad.

Minister Piiskari ettepanekul muudetakse päewakorda nii, et kergemalt läbiminewad seadused ja kolmandal lugemisel olewad seadused said päewakorra etteotsa. Seda tehti lootuses, et samal õhtul pidada weel teine ja kolmas koosolek, millega riigikogu pääseks 1. maid wastu wõtma.

Jul. Lill'e wahialla wõtmise lugu lõpetatud.

Sekretär teatab, et koossejsu ja kodukorra komisjon otsustas tunnistada rkl. Lilli wahi alla wõtmise küsimuse lõpetatuks ja asjasse puutuw materjal on saadetud tagasi wabariigi walitsusele. Wab. wal. otsusega on karistusmäära muudetud ja muudetud karistus on süüdistuse poolt kantud.

Kaitseväelaste ja nende perekondade pensionide wähendamise seadus.

tuli esimesele lugemisele. Aruandja K. Tonkman kandis ette, et komisjon on teinud eelnõus kolm parandust — wähendamud pensionide ülemmäära 200 kr. pealt 120 koonile, millega peaks wõima ära elada, suurendamud alammäära 35 kr. pealt 40 koonile ja kolmandaks, et seadus hakkab maksma 1. juulist. Ülemmäära wähendamisega hoitaks kokku 16.625 krooni, alammäära suurendamine suurendab wäljamineku 29.800 krooni, kuna wäikesummalisi pensionäre on suur arw. Et seadus hakkab maksma 1. juulist, siis teeb see kulusid wõrreldes walitsuse eelnõuga weel 114.000 krooni. Üldse mõnda tõused toowad kulude suurenemist 143.000 krooni ja wähenemist 16625 krooni, seega absoluutne suurenemine 127.775 kr.

See on wõetud wõrreldes walitsuse esitatud seaduseelnõuga, mitte aga endiste kulumääradega.

Läbirääkimised.

Seaduse kohta wõttis esimesena sõna sakst. W. Hasselblatt, kes selgitas, et pensionide määrad on mõeldud elunaegsed ja neid muuta pole õiguit. Kui riik paneb maksma mõne karmi maksuseaduse, siis ta üteleb, et see seadus on karm, kuid see on ikkagi seadus, mida tuleb täita. Kui nüüd ka pensionide seadus on karm riigile, siis öelgu riik ka enesele, et see seadus on karm ja raske kanda, kuid ta on ikkagi seadus.

Rkl. Fuks räägib, et pensionid on olnud ebahariliult suured ja nende wahed on olnud ka suured. Riigi algul oli kaitseväe suure pensionide loomise põhjuseks wõiduga lõpetatud wabadussõda. Ka riigiteenijatele on makstud suuri pensione, nii et nad wõiwad würstlikult elada. Asunikud on juba eelmise walitsuse ajal juhtinud sellele tähelepanu ja nõudnud koondamist. Seda sammu on nüüd praeguse walitsuse poolt astutud riigi raske majandusliku seisukorra tõttu. Raske on ütelda, palju need seadused annawad kokkuhoidu, kuid seda wõib arwata umbes 100 milj. sendile.

Majandusminister M. Pung kaitseb eelnõu eelmiste arwustajate wastu. Pension on awalik õiguslik wahekord ja neid wahekordi wõib aja jooksul muuta. Roomu õiguse järele on see täitsa wõimalik. Meie riigi majapidamine on lastud minna nii kaugele, et siin peab otsima radikaalseid abinõusid. Ja kui see seadus annab meile 100 milj. sendi kokkuhoidu, siis peame seda tegema.

W. Hasselblatt üteleb, et kokkuhoidu ei peaks saawutama üksi pensionäride arwel, waid kõikide riigipalga saajate arwel.

Seaduseelnõu wõetakse esimesel lugemisel wastu.

Riigi ja omawalitsuste teenijate ja nende perekondade pensioniseadus

on paralleelne eelmisega, kuna isegi normide alam- ja alamäärad on ühtlustatud.

Eelnõu kohta wõtawad sõhidalt sõna O. Kask ja L. Raudkepp. Wiimane soowitab asuda eelteõde tegemisele üldiseks palkade wähendamiseks. Pensionide wähendamist soowitab korraldada nii, et lasterikastel pensionäridel kärpimised oleksid wähemad. Riiklik arujaamine peab ütlema, et kõik peakiid wõtma oma riigi raskustest enda kanda.

Seadus wõetakse esimesel lugemisel wastu.

Nüüd jõudis koosolek järjekorras juba kolmandal lugemisel olewate seaduseelnõude lugemisele. Ilma sõnawõtmiseta wõeti wastu 1926./27. ja 1927.28. a. eelarwe täitmiste kinnitamiste seadused, „Tallinna telefoni keisjaama laiendamise seduse muutmise seadus“, „seadus pensioniõiguslikkude isikute palgait kahepromendilise mahaarwamise kohta pensionikapitali heaks“, „sõjemiste weteede korraldamise ja selleks krediidi määramise seduse muutmise seadus“, „ranna sadamate arendamise ja selleks krediidi määramise seduse muutmise seadus“ ja „wabariigi walitsuse ja ministeeriumide korraldamise seduse wälisministeeriumi osa muutmise ja täiendamise seadus“.

Asunduskapitali 1931./32. a. eelarwe.

Selle juures rkl. A. Kornel kordas teisel lugemisel tehtud ettepanekut mõisnikkudele maade eest tasumatu summast 150.000 krooni kanda sõjeasunduste loomiseks. Kuna eelmisel lugemisel juba sammast allikast selleks otsarbeks wõeti 100.000 kr., siis tegi A. Kornel ettepaneku täiendada seda summat weel 50.000 krooniga. Selgus, et sarnast ettepanekut teha ei saa. Kornel tegi siis ettepaneku wõtta selleks uuesti 150.000 krooni, uskudes, et sotsialistid seda toetawad, sest need on alati olnud mõisnikkudele taumaksmise wastu.

A. Rei wastas, et sotsialistid pole nii naiiwid. Kui juba taumaksmise seadus on olemas, ja selleks eelarwes on summad, siis pole mõtet olla selle wastu.

Ettepanekud lükati tagasi, seadus wõeti kolmandal lugemisel lõplikult wastu.

Haridus-sotsiaalministri ettepanekul lõpetati koosolek kell 7.10 ja uus koosolek otsustati pidada 15 minuti pärast weel teine ja kolmas koosolek.

Teisel koosolekul

tulid esimesena arutusele pensioniseadused. Ja nende sisu muutus nüüd tublisti.

Kaitseminister A. Kerem tegi walitsuse nimel ettepaneku kaitseväelaste pensioni ülemmääraks wõtta 150 krooni. Wabadusristi kawaleride, wabadussõjas haawata wõi põrutada saanud ja need, eks kuni 3. jaan. 1920 wähemalt kuus kuud wabadussõjast osa wõtnud — nende ülemääraks on 180 krooni. Wabariigi walitsus oli wahepeal uuesti kaalunud neid pensionimäärasid ja jäänud nende normide juure. Samu norme pani ette rkl. Fuks komisjonis.

Rkl. Fuks aga tahab jälle allapakkuda ja teeb oma ettepanekud — wastawalt 120 ja 150 krooni. Temal näib kindel tahe olewat jätta omale wõimalus näidata, nagu tahaks ta kärpida kõige rohkem, aga teised on wastu.

Kaitseministri ettepanek wõetakse wastu. Fuks aga nõnab nimelist hääletamist. See ettepanek aga ei saanud tarwilikku häälte hulka ja nimelist hääletamist ei tulnud.

Wastu wõetakse weel kaitseministri ettepanek, millega wabadussõjalaste lastega kõsed käiwad kõrgema pensioni alla.

Wastu wõetakse ka ettepanek, et seadus hakkab maksma 1. maist.

Riigi ja omawalitsusteenijate pensioniseaduse juures tehakse ettepanekuid, et nendele pensionäridele tehaks erand, kes on kogu aja teeninud wabariigi piirides. Kuna neid ettepanekuid aga pole komisjonis kaalutud, jäätwad nad wähemusse.

W. Hasselblatt teeb ettepaneku, et pensionile minejatele wähemalt poolik aasta loetaks täis aastaks, kui selleit on teenitud üle kuue kuu. Ka see ettepanek lükatakse teisel lugemisel tagasi.

Haridussotsiaalminister teeb ettepaneku pensionide ülemmääraks wõtta 150 krooni, nagu seda oppositsioon soowitas komisjonis. Nüüd aga oppositsioon algas kohe „wähempakkumisi“ — wõtta ülemmääraks 120 krooni. Selle demagoogilise ettepaneku poolt rääkisid asunikud Fuks ja Kornel.

Hääletamisel haridussotsiaalministri ettepanek wõetakse wastu. Seadus hakkab maksma 1. maist.

Teine koosolek lõpetati.

Kolmandal koosolekul

tulid pensioniseadused kolmandale lugemisele. Alul wõttis pikemalt sõna K. Ast, kes oma kõnes paljastas koondusе kõnemeeste ettepanekute warjatud sihte ja tõelist sisu. Koondus teeb siin juba niisugust demagoogiat, kuid wõib juba arwata, mis nad teewad maal rahwa juures. Neid kõnesid peetakse siin, et näidata rahwale, nagu oleks koondusel eriti sõidamel riigikassa mured. Tõeliselt aga kui asunikkude ettepanekud läheksid läbi, poleks sellest riigikassale mingit silmapaistwat kasu.

Samal teemil kõneles ka J. Tõnisson, tuues ette, et kui demokraatia tahab püsida, siis ei ole see mitte õige tee, kui peletatakse tööst eemale neid, kes wõiwad juhtida hulki ja panna neid töötama. Kui hawitataks pensionid, siis lõhutaks sellega nii kaitseväe kui ka riigiteenijate tulewiku kindluse tunne ja sellest pole kasu, waid kahju. Walitsuse poolt koostatud pensionimäärad on niisugused, millistele ka praegustes kitsastes oludes keegi wastu waielda ei saa.

Oppositsioon kordas omi ettepanekuid mõlemate seaduste juures, kuid need lükati tagasi.

Seadused wõeti wiimasel lugemisel wastu ja hakkawad maksma 1. maist.

Odawa hinnaga puhtasordilist seemnekartulit.

Et meie kartuli wäljaweowõimalused on kitsaks jäänud peamiselt sellepärast, et puudub wäljaweoks kindlasordiline kartul, mida wälismaa turg nõuab, siis otsustas põllutööministeerium juba talwel määrata kartulikaswatajate ühingule toetuseks kogusummas 2100 krooni puhtasordilise seemnekartuli lewitamiseks.

Nüüd on otsustatud see toetus jagada nii, et ostjad saawad kwintaali 60 snt. odawamalt, kui nad ostawad seemnekartulit wähemalt 5 kwintaali. Selle hulgaga saawad põllumehed täis külida pool Riia wakamaad, ning keskmise saagi juures wõib sellest saada järgmiseks aastaks kogu seeme.

Seemnekartuleid saab kartulikaswatajate ühingu kaudu tellides ehk müügikohast ise ära tuues, hinnaga 1,60—2,50 kr. kwintaal. Weokulud tuleb maksta ostjal, ning kottide eest wõetakse 40 senti tükist.

„Weronika“ seep on kõige parem!!

Joonealune.

Rahwuswaheline kirjanikkude kongress.

Rahwuswaheline kirjanikkude kongress peetakse 26.—28. maini Pariisis. Korraldajaks Société des Gens de Lettres de France. Kongressi kawas on ette nähtud mitmed tähtsamad kirjanduslikud elu küsimused, eeskätt rahwuswahelise wabade kirjanikkude ühingu loomine, siis suhted kirjastajatega, küsimused ühenduses teoste tõlkimisega, kinoga ja raadioga.

Rahwuswaheline autorite kongress.

Rahwuswaheline autorite kongress peetakse Londonis 18. kuni 24. maini. Kongressi kutsub kokku Confédération Internationale des Sociétés d'Autors. Läbirääkimiste keskuses seisawad autoriõiguse küsimus ja Berni konwentsiooni muutmisesitised. Peale selle on kawas ettepanekuid autoriõiguse suhtes helifilmi ja raadioettekannete küsimuses.

Rahwuswahelised parlamendikõned.

Prantslased on wäga elawad ja agarad kõnemehed, eriti parlamendis. Sedasama ei saa öelda parlamendi kuulajaist. Sagedasti haigutawad kõnelejaile wastu ainult tühjad pingid, kus weel istuwad ainult roidunud ja tüdinud kiirkirjutajad. Alles hiljuti peeti prantsuse parlamendis kolmekümnetunnine kõnelahing, mille otsiseks tulemuseks oli 156 tihedasti täistrükitud loguka „Journal Officieli“ leheküige.

Kõnest ei tohi kadunna minna üksi sõna, nii määrab seadus. Igal mõtteküllul, olgu ta siis isegenejst kuitahes puudulik, igal la sel peab „foorumi ajaloos“ olema oma koht. Aruanne trükitult ei tohi aga kunagi kallimaks minna kui mõni penn, ja nii peab maksjad maksja wälja maksma kõikide rahwajaadikute kõrelemiskire.

Küsimus on asjasthuwitatuile ainud pead murda. Nüüd on saadik Brugère probleemi kohta teinud järgmise ettepaneku: iga kõneleja, kes ei suuda taltsutada oma kõnelemisindu ja sõnu lendu lasseb üle kindla määra, peab need äratõnbud maksma oma taskust. Lubatud oleks ainult 200 trükirida.

M-eur Brugère'i ettepanek leidis parlamendis elawat wastukaja. Loodetakse, et selle teostamisel nii mõnigi parlamendi Demosthenes nüüd sunnitud on suupidamist õppima.

Näitleja ja publik.

Max Reinhardt'i huwitaw ettekanne Riias.

Max Reinhardt esines neil päewil Riias ettekandega ainel „näitleja ja publik“.

Kontakt näitleja ja publiku wahel, kõneles kuulus lawastaja, on alpha ja omega. Tulewikuteater, rewolutsiooniline teater, ajab kinni haua näitleja ja publiku wahel, kõrwaldab kõik takistused publikuruumi ja lawa wahel ja asetab sufflööri otse kõiste publikut. Rekwisiitidid ja dekoratsioonid laowad, — jääb ainult näitleja, kellelt wõib oodata teatri terwenemist. Praegu wõistleb teater oma olemasolu eest. Ta pöeb werewaesuit, aga saa teda aidata ei kirjanduslik köök, weel wähem teatriteoste toorestoit — waid saab seda ainult näitleja loomisjõud.

Kohtumine näitleja ja publiku wahel on abielukontraht, mis lõpeb kell 11 öösel. Mõnikord ta lõpeb warem. Siis on süüdi kord üks, kord teine pool. Aplausid, wilistused — kas nad näitlejale on meeldiwad wõi ei, — etendawad kõrwalist osa. Need on turukaup. Joowastus publikuruumis — see waid on näitlejale ainus täiswäärtuslik tasu. Ja sellele meeleolule publikuruumis on tal tundlik kõrw. Teatrisõinte taga wõib mühisseda torm, wõib märatseda kodusõda — need ei ekfita näitlejat, kuid kõige tasemagi kohina publikuruumis ta püüab kinni ja tunneb iga ülmapilk — ka siis, kui saal on pime — kuidas publik saalis suhtub näitlejasse.

Näitleja ei unusta publikut kunagi. Teadmus, et tuhanded jälgiwad ta mängu igal sõnal ja sammul, awab ta hingesaladuste wiimase ukse. Sellepärast tõuseb näitleja mängides sagedasti kõrgusele, millist keegi ei aima. Ta hinges on eod, mis publikuruumi meeleolu arendawad täuslikkuseni. Kunagi õnnestub meil saawutada seda iseiidi, ja siis me õpime tundma ühtiwust kõikide inimeste wahel.

Igaväewne elu on kitsas ja triwiaalne. Ei ole olemas kaht täiesti üheraolist inimest, sest elu ihub nad erinewaiks, nagu kõik fimidki on erinewad, ja isiksus kaob. Oleme õppinud walitsema oma tundeid ja neid suruma maha. Sajandite jooksul oleme ohjeldanud oma tundeid. Mis ime siis, kui näitleja ei suuda näidata oma tundeid! Elus jäetub kõnnest triwiaalsest fraasist, ühest naeratusest.

Oleme elu muutnud salapäraseks, ebatõeliseks teatriks, ja koguni kutseliit näitlejat, seda peentundlikku inimest, on halwanud meie wanad harjumused. Ainult lapsed on endis säilitanud puht näitlemiskunsti. Lapsed tahawad maailma awastada ise. Nad tõrguwad wastu wõtmast neid mõisteid, mida püüame neile tuupida. Lapsed suudawad kõik muuta selleks, mis nad näewad. Lapsed on eeskujulised näitlejad, ja teater on neile ideaalne teater. Nende fantaasia töötab kõik ümber — diiwanist saab rong, ümberpaisatud toolist tänawail kihutaw auto, — lapse fantaasia muudab ta miskiks reaalseks, ja sellejuures ütleb talle ta teadmus, et see kõik on waid mäng.

Wäidan, teatri analüüs näitab meile selgesti, et teater koosneb kahest elemendist: näitlejast ja publikust. Ei saa olla teatrit ilma publikuta, teatrietendusel, mida pealt ei waata üksi inimene, pole mingit mõtet. Publik ei ole teatri majanduslik alus, waid on tema põhjalus. Raamat, film, pilt wõiwad publikut, nende naitijat, oodata, teatrikunst aga saab eksisteerida ainult seal, kus üksteisegu kohtuwad näitleja ja publik, kus pealtwaataja wastu wõ ab seda, mis näitleja talle annab. Nii film on waid teatri wähem wend ega saa ta tõusta kunagi teisse kõrgusesse nagu tulewiku teater, mis loob wahetu kontakti näitleja ja publiku wahel.

UUED PABEROSSID
«BONZO»
20 tk. — 35 senti.
PROOVIGE! PROOVIGE!
TUBAKAVABRIK
H. ANTON & KO

Omas töökojas valmistatud
vekslimappe
pakub
„Postimehe“ raamatukauplus
Tartus, Suurturg 16.

Enne kui pääseb suwewaheajale.

Riigikogu esimese, teise, kolmanda ja neljanda liigi eelnõud.

Teatawasti otsustas riigikogu wanematekogu 16. apr. koosolekul riigikogus olewad seaduseelnõud nende kiirusе mõttes liigitada nelja liiki. Esimesesse liiki kuuluwad seaduseelnõud tulewad weel käesolewal istungjärgul wastu wõtta, kuna teise ja järgmiste liikide eelnõud kuuluksid wastuwõtmisele ainult wõimaluse järele.

Wanematekogu jamal koosolekul teatati aga wabariigi walitsuse poolt, et peale juba riigikogus olewate seaduseelnõude tahab walitsus weel mõned kiire iseloomuga seaduseelnõud esitada ja ka need tuleksid weel käesolewal istungjärgul wastu wõtta.

Nende seisukohtade järele on ka riigikogu komisjonid oma töid korraldanud seaduseelnõude arutamisel. Seni on komisjonide poolt weel läbiwaatamata järgmised seaduseelnõud:

Esimese liigi seaduseelnõud.

1. Tuleküütajate maksu seadus — rahaasjanduse komisjonis.
2. Usuühingutele toetuse andmise seadus on wab. wal. seisukoha wõtmiseks.
3. Eesti advõigeusu koguduste liidu (kiriku) kinniswarade korraldamise seadus on wab. wal. seisukoha wõtmiseks.
4. Põllumajanduslikkude kinnisvarade kaitseseadus — wab. wal. seisukoha wõtmiseks.
5. Maksustamise korralduse seadus — wab. walitsuses.
6. Riigimaade põlisеks tarwitamiseks ja omanduseks andmise seaduse muutmise seadus — maakomisjonis.
7. Riigikogu walimise, rahwahääletamise ja rahwaalgatamise seaduse muutmise seadus on wastawas komisjonis läbiwaatamisel.
8. Pärandusmaksu seaduse muutmise seadus on walitsuses seisukoha wõtmiseks.
9. Lina ja linaseemne hoiu- ja weokontrolli seadus — rahaasjanduse komisjonis.
10. Eksportkrediidi kindlustamiseks riskiku garantii andmise seadus — rahaasjanduse komisjonis.

Nendele esimeseijärgu kiirusega seaduseelnõudele on wab. wal. lubanud omalt poolt weel järgmised seaduseelnõud juurde lisada:

1. Põllutööloja seadus.
2. Tööaja seadus.
3. Näitiswanemate seadus.
4. Eesti-Soome kaubalepingu kinnitamise seadus.
5. Endise Eestimaa mõisnikkude maakrediitfeltsi põhikirja muudamise korra seadus.
6. Tööpuudusе wastu kindlustamise seadus.

Seni on need wiimased 6 seaduseelnõu weel walitsuse poolt esitamata. Mõned nendest olla juba walmis ja lähematel päewadel esitawat wab. wal. nud riigikogule.

Teises liigis

oli ette nähtud 11 seaduseelnõu. Nendest on komisjoni poolt juba 2 eelnõu wastu wõetud ja antud edasi riigikogule. Komisjonides on weel läbiwaatamisel järgmised seaduseelnõud:

1. Lina wäljawee kontrolli seadus — rahaasjanduse kom..
2. Tulumaksuseaduse täiendamise seadus wab. walitsuses seisukoha wõtmiseks.
3. Kohtumaksude ja -kulude seaduse muutmise seadus — üldkomisjonis
4. Roomas rewideeritud Berni kirjanduse- ja kunstiteoste kaitse konwentsiooni kinnitamise seadus — wäliskomisjonis.
5. Õppe- ja kaswatusetöö ülewalwe seadus — üldkomisjonis.

Nendele seadustele liiaks tahab walitsus esitada weel järgmised seaduseelnõud:

1. Elutähtsate loomade, liha ja lihakaduste wäljawee kontrolli seadus.
2. Maaseadusega wõõrandatud maade peale rajatud hüpoteekide kustutamise seadus.
3. Õpetajate teenistusseadus.

Kolmandas liigis

on 16 seaduse lõpu.

1. Rahwamajade seadus — hariduskomisjonis.
2. Kaubanduskonwentsiooni ja selle protokolli kinnitamise seadus — rahaasj. komisjonis.
3. Wäärtusrahwaste keelte seadus — üldkom.
4. Majoreenijate töö kaitseseadus — üldkom.
5. Administratiiw-sisеnõudmise seadus — üldkomisjonis.
6. Abielupaariks registreerimata isikute seadus — üldkomisjonis.
7. Osakanja maksuga müügi seadus — üldkomisjonis.
8. Jahiseadus — wab. wal. seisukoha wõtmiseks.
9. Awarii ja dispatši seadus — üldkomisj.
10. Riigikontrolli seadus — wab. walitsuses.

Nendele kolmanda liigi seadustele lisaks walitsus weel järgmised seaduseelnõud esitada:

1. Riigimõisate walitsuse põhimäärus.
2. Maakorralduse ühingute seadus.
3. Pensioniseadus.
4. Distsiplinaarseadustiku eelnõu.

Neljandasse liiki

kuulub 2 järgmist seaduseelnõu:

1. Narwa jõe weejõu töölerakendamiseks takwilikkude maa-alade ja päraldise sundwõõrandamise seadus — walitsuses seisukoha wõtmiseks.
2. Narwa kõe wõõrandamise seadus — wal. seisukoha wõtmiseks.

Ülewaatest selgub, et kui riigikogu tahab pühadeks istungjärku lõpetada, siis tuleb õige intensiiwselt töötada. Iseäranis suur töö ootab rahaasjanduse komisjoni ja samuti ka üldkomisjoni. Teistel komisjonidel muidugi wähem tööd. Tõenäolisеgа arwestades peabki wiimasel ajal rahaasjanduse komisjon iga päew kaks koosolekut.

Prof. Peeter Ramul †.

Esmaspäewal, 27. apr. suri Tallinnas Greifenhageni kõrinikus Tallinna konserwatooriumi klaweri ja ajalooõpetaja prof. Peeter Ramul.

Nii kõlab lühike ja kurb sõnum meie aktiiwsema muusiku lahkumisest.

P. Ramul on sündinud 7. sept. 1881. a. Pärnumaal, Lelle wallas. Lõpetanud Tartu Aleksandri gümnaasiumi (1901) ja Moskwa üllikooli õigusteaduskonna (1906). Kooliõõ kõrwal tundis ta juba noorest juurt huwi muusika wastu ja õppis Tartus koolis käies ühtlasi R. Griwing'i muusikakoolis klaweritmängu. Tema muusikaline and ja edasiõõdumine ärataisid üldist tähelepanu. Peale üllikooli lõpetamist astus ta Moskwa konserwatooriumi, kus õppis klaweri prof. Koebike juhatusel. Konserwatooriumi kursuse lõpetas ta 1911. a. ja täiendas end hiljem Leipzigis. Stuudiumi lõpetanud, siirdus ta pedagoogilisele tegewusele Wenemaal, kust opteerus 1920. a. Eestisse. Siin wõttis ta osa suure hoo ja armastusega Tallinna muusikalise õppeasutuse kujundamisest, olles muusika-aja loo- ja klaweriõpetajaks. 1925. a. nimetati ta professoriks.

Õpetööst waba aja pühendas ta muusika-ajalooliste kirjanduse ja klaweripedagoogiliste probleemide uurimisele. Wiimase paarikümne aasta jooksul külastas ta selleks iga aasta wälismaa raamatukogusid, muuseume, klooistreid, tunnustatud muusikapedagooge jne. Käis läbi Euroopa tähtsamate muusikute asukohad, tutwunedes nende mälestusmärkega ja ajalooliste esemetega. Ta on külastanud isegi Araabiat, et õppida tundma scalseid rahwawiise ja uurida neid ajaloo seisukohalt. Oma reiside ja tähelepanekute üle on ta awaldanud kirjutisi ajalehis ja -kirjus. Tema suuremateks töödest olgu nainitud: „Die psycho-physischen Grundlagen der modernen Klaviertechnik“, mis on leidnud suure nenu ka wälismail ja mis on ilmunud ka wene keeles ja mille ingliskeelne tõlge on praegu trükis, kuna prantsuskeelne wäljaanne jäi kawatuseks.

Teiseks suuremaks tööks oli kadunud muusikaajaloo koostamine, millе esimene osa ilmus 1929. a., kuna ta teise osa jaoks juba aastaid on kogunud materjale.

Siin kaitestas karm saatus suure töömehe kawatused ja meie noorele, arenewale helikunstile on selline kaotus raske. Meil on wähe muusikaliteraate-teoreetikuid, kes suudaks jatkata P. Ramuli tööd, seepärast on kaotus weel walusam.

Inimesena oli Peeter Ramul puhtahingeline, elurõõmus, heasüdamlik ja wastutulelik.

Puhta rahu, kallis isber ja wäsimatu töömees.

Heino Eller.

Salakuulaja süüpingil.

Kodakondsuseta wenelase salajased ülepiiri käimised.

Jaan Repin 3 aastaks parandusmaija.

Kolmapäewal oli arutusel Tartu-Wõru ringkohus kodakondsuseta wenelase Jwan Repini salakuulamise pratiesis, milles oli 8 tunnistajat ja üks asjatundja.

Kes on Jwan Repin.

Ta on 35-aastane nansenipassiga elutsew wenelane. Sündinud ja üleskaswanud Pskiwas, kus elawad praegu ka tema sugulased. Töötas omal ajal Petrogradis rauatreialina, kuni ilmasõda teda tuleliinile kutsus. Hiljem tegi ta lahinguid kaasa Põhja-Läänе armees, kusjuures kaks korda haawata sai ja Tartu waranema toodi. Ta jäi siia ka päraist termekseaamist, töötades wikemat aega Lellevi, Natrieku, Loodi ja Peetsi wabrikutes. Tartus elades abiellus Peipsiäärse neiuga, kes wäikesе õrihakkas ajama, kaubeldes turul marjade ja wanakraamiga. Kui mehel tööd ei olnud, tahtis naine rakendada teda oma äritegewusesse. Selleest oli aga tulu wähe, seit mehe kaubitsemine tõi kasu asemel aina kahju.

Repin hakkab salakuulajaks.

Et Jwan Repin salakuulaja on, selle kohta oli meie ametiasutustel teateid juba paar aasta eest, mispärast tema tegemust teraiemalt silmas peeti. Läinud aasta wiimastel päewadel tegi Repin ettepaneku ühele inimesele, kel wabadusõõjast saadik hea tutwus rea kõrgemate kaitsemäelastega, hakata muretsema temale teateid 2. diwiisi staabi koosseisu kohta kojamehest kuni diwiisiülemani, nende ameti, aukraadi jne. üle.

Tegewus paljastub.

Repini tegewuse paljastamiseks antti temale fotte edasitoimetamiseks mõned teated. Kuid enne, kui neid kellelegi edasi sai toimetada, tabati ta. Temal taskutest leiti üleskirjutatud andmeid üõe meie kaitsemäeosa kohta.

Salgamisele järgnes pistimine.

Alul tahatu salgaa oma tegemust. Kui tema senisest tegemusest tolle aga üksikasjaline ülewaade antti, algas pihtimine. 1929. a. kewadest talwe on sõitnud ta Tartust kellegi teise tuttawaga Kallastele, kust öösel üle Peipsi Wenemaale läinud. Nõuk. Wene rannas tabanud neid wene piiriwalwur ja nad [illegible] Tsadoma GPU korraldusie. [illegible] päewa kinni. Teda pole [illegible] kui annab sõna, et edaspidi hakkab Nõuk. Wene huwides teatama ja koguma andmeid Tartus ainuwate mõõdede kohta. Ta wõtnud ettepaneku wastu, mille peale wabanenud. Enne Eestisse tagasi tulekut käinud ta Pskiwas oma sugulasi waatamas. Hiljem läinud ta kodunega üle järwe Eestisse kõba läinud Rina küla kõbal. Eestisoolise järwepõhja tulnud ta jalgsi.

Tartus pole andmete kogumine nii kiiresti läinud. Raskusi teinud allikate leidmine. Saanud kellegi kaitsewäelase reamehega tutawaks, kellelt soowinud andmeid saada, andes lubaduse, et sisekukkumist pole karta, seit tema kirjutab andmed salakirjaga ümber. Reamees annudki mõned andmed, kuid need olnud nii wäärtusetud, et ta wisamud need tulle.

Märtsikuul 1930. a. ilmunud Repini korterisse keegi tundmata mees, nagu hiljem selgunud, Wenemaalt. Mehel olnud kaasas kiri, milles teda kästud Wenemaale minna.

Naps päästab keelepaclad.

Wõõraga hakatud napsu wõtma. Söidetud woorimehel mõni tiir mõõda linna ning palgatud siis tuttawa autojuhi auto, millеs wõõrast sõidutatud üle Luunja parwe Kastre-Wõnnu alewikuni. Wõõras paistnud wenelasena, wallanud aga hästi eestikeelt. Teel pidanud mehed end õige wabalt ülewal. Repin selgitanud awameelselt, et see on Wenemaa mees ja „meie“ mees ning küsinud, kas autojuht oleks sellega nõus, kui temta autos mõni wagaks tehakse.

Puhtsüdamlik ülestunnistamine tõi kergema karistuse.

Jwan Repin tunnistas enese puhtsüdamlikult süüdi nii eelnurimisel, kui ka kohtus ja kohus mõistis temale kergema karistuse 3 aastat parandusmaija. Ta ei palga, et on saanud oma tegewuse eest ka rahalist tasu.

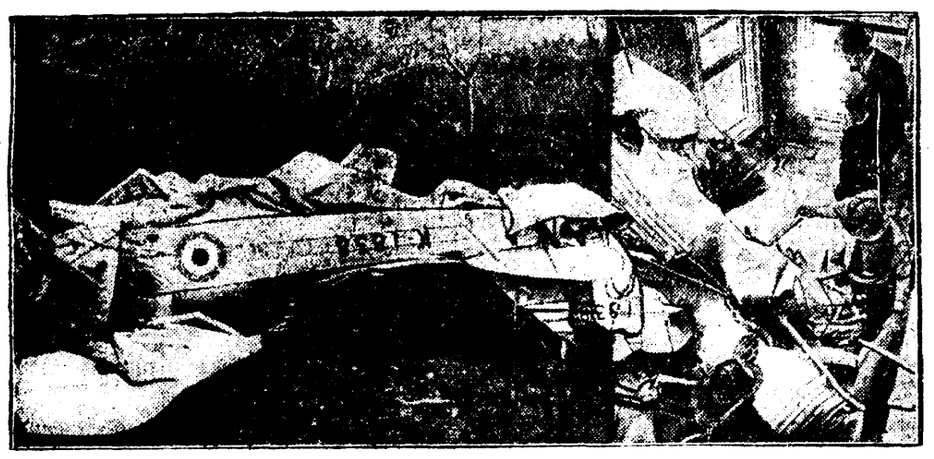

Nii on lenduri saatus.

Kaks pilti, mis lenduri hädaohtlikku elukutset wäga kujukalt iseloomustawad: Pahemal on lennuki rusud, millega alla kukkus Inglise lennuwäe marsjal Holt ja surma sai. Paremal on üks Ameerika lennuk, mis mingisuguse klubimaja seina sisse kukkunud — lendur tuli aga sealt ilma wigastusteta wälja.

Uputuse-hädaoht Läätis suureneb.

Senine kahju mitukümmend miljoni latti.

Riiast, 29. aprillil. Uputus muutub iga päewaga ähwardawamaks. Pealiskaudse arwestuse järele tõuseb kahju mitmekümnesse milj. latini. Maantеede walitsuses on juba registreeritud 150 silda, mis uputuse ajal purustatud wõi ära kantud. See arw suurenеb kindlasti, sest lõpulikud andmed puuduwad.

Swirgsda, Lihbuti ja Saku saared Wäinal, Riia lähedal, on juba weega üle ujutatud. Samasuguses seisukorras on ka Riia ümbruskonna laanawabrikud.

Ühenduses uputusega Disna ja Swolna jõgedel katkestati raudteeühendus Moskwa-Dwinski ja Riia wahel. Swolna ja Bõgosowi jaamade wahel olew sild on purustatud.

Suured uputuskahjud Poolas

Warsjawist, 29. apr. Lehtede teatel on uputustel Poolas senini surma saanud 7 inimest. Uputuskahjud on õige suured. Wilnos üksi on umbes 10.000 elanikku kannatada saanud. On alatud awalikku korjandust uputushädalistele.

Nüüd Kaukaasias.

Ränk maawärisemine laastas kolme maakonda.

Moskwast, 29. aprillil. Nahitchewanist, Taga-Kaukaasias, teatatakse, et seal tunti esmaspäewa õhtul tugewat maawärisemist, mis jünnitas kolmes maakonnas suurt kahju. Surmasaanute arw on weel teadmata. Esmaspäewal oli tunda ka Tisliisis maawärisemist, kuid seal inimohrrid ei ole.

Soome riigiwapi kõjutulek.

Helsingist, 29. apr. Omal ajal ametisid Soome naised Wene keisrinna Maria Feodorownale walgele siidise wäljaõmmeldud uhke ahjuirmi, millele olid tikitud Soome peawapp ja kõigi kubermangu wapid wärwides. Ese on mitmel korral koos teiste keisrikoja asjadega Nõukogude Wenes oksjonitel müügil olnud. Nüüd saadi ese osta Soome riigile ja toodi tagasi Soome.

„A“ risti päew.

Berliinist, 29. apr. (Trj.) Saksa merewäe juhatuse poolt on määratud uue soomusristleja „A“ ristimise pidustused kindlaks. Uue laewa ristib 19. mail kl. 12 päewal riigipresident Hindenburg. Õhtul jälgib presidenti ristleijalt „Königsbergilt“ sõjalaewade manöõwrit ja 20. mail on Saksa merejõudude paraad riigipresidendi ees.

Ikkagi „kuninglikud“ laulatused.

Langenburgi lossis oli endise Hohenlohe-Langenburgi troonipärija prints Gottfriedi laulatus Grecka end. printsessi Margaretega. Pahemalt paremale: prints Filip, noorpaar ja paremal Grecka printsess Elisabet. Wäärib tähelepanu, et Saksa wanameelsed sehed ikka weel jarnaseid wana hiilguse awaldusi suure aukartusega ära märgiwad.

Nõupidamine kinniswara maksu alandamiseks.

Tänaseks on kokku kutsutud põllutööministri juure majandusministeeriumi ja teiste asjaosaliste ametkondade esitajad kinniswara maksu alandamise asjus.

Eesti kartul rändab wäljamaale.

Läinud nädala wiimastel päewadel oli Tallinna sadamas kibe töö: kümned autod wedasid kartulid ladudest ja raudteejaamast sadamasse, kus need laditi korraga 5—6 laewale. „Kodumaa“ läks 20.000 kotiga Prantsusmaale, „Diana“ 14.000 kotiga Belgiasse, „Sven“ 6000 kotiga Göteborgi, „Wirgo“ 10.000 kotiga Hulli ja „Jupiter“ ning „Kalewipoeg“ 11.000 kotiga Stokholmi. Kokku weeti mõõdunud nädala jooksul wälja 67.000 kotri, ehk 33.500 tõndrit.

Kartulite kokkuostmine põllumeestelt algas juba peale pühi, mil põllumehed weel lumeteed kartulite jaama weoks said kasutada. Pea iga päew tuli Tallinna 20—50 wagunit kartuleid. Praegu takistab kartulite kokkuwedu halwad ja läbiwäätmatud teed.

Üliõpilaswõõrastemajad Budapestis.

Ungari konsulaat Tallinnas teatab, et Budapesti linnawalitsuse ülespidamisel töötawad juba mõnda aastat Budapestis üliõpilaswõõrastemajad õpireisidel wiibiwatele wälismaa üliõpilastele. Nimeratud wõõrastemajad pakuwad lihtlat ja odawat, kuid siiski räiesti puhast korterit ning soomikorral ka ülespidamist nii üksikisikuile kui ka ekskursioonidele.

Korter maksab iisku pealt päewas 0,60 pengöi (0,40 kr.), korter ja söök kokku iisku pealt tuleb päewas maksma 8 pengöt (1,98 kr.). Lähemaid teateid annab üliõpilaswõõrastemajade sentraal Budapestis. Aadress: Szekesfõváros Diákszallónak közponiha, Budapest 6, Cukor utca nr. 5.

Nõrgajõulised ja töö.

Teedeministeerium on omawalitsustele saatnud ringkirja, milles omawalitsuste tähelepanu juhitakse sellele, et need nõrgajõulisi tööta jõõnin, eriti naisterahwaid, ei paigutaks raskеrele töödele.

Mis sündis Jüriööl 1343,

sellest põnevalt piltliku kirjelduse annab

J. LUIGA

Eesti Vabadusvõitlus 1343-1345.

Harju mäss. Hind 3 kr.

Pealadu:

O-Ü. „Noor-Eesti Kirjastus“
Tartus, Rüütli 4.

Miks visata ilmaaegu raha välja igasugu alaväärtuslikkude ilu raviainete peale, kui

Creme Mouson

130-aastase vilumuse toodang, annab selle, mida soovite: õrna, mati jume ja noore väljanägemise.

Tartu päewad ja ööd raadios.

Raadio Ringhäälingu Tartu saatejaama kawa on koostatud 1. mai puhul järgmiselt:

Neljapäewal, 30. aprillil. Kell 14,45 muusikat heliplaatidelt. 15,30 ülekanne Tallinnast. 19 teateid ja muusikat heliplaatidelt. 19,20 ülekanne Tallinnast. 20 ilmateade. 20,05 ülek. Tallinnast. 21,30 reportaaži üliõpilaskonna rongikäigust raekoja eest. 22 reportaaži üliõpilaskonna rongikäigust ülikooli peahoone eest. 22,15 reportaaži Eesti üliõpilaste Seltsiist. 22,30 reportaaži korporatsioon „Wironiast“. — Reportaažide ajas wõiwad kellaaegades muudatused tulla, seit pole täpselt teada, millised arenewad sündmused. Ka esimene mai on pühendatud Tartu eluga tutwunemisele. Nii on kuulanud 1. mai järgmiselt: 12 reportaaži raekoja ajast. 12,20 tänawelu kirjeldus raekoja aknast. 12,30 reportaaži ülikooli peahoonest. 12,50 reportaaži ülikooli kirikust. 13 ülekanne Tallinnast. 14 reportaaži ülikooli raamatukogust. 14,25 reportaaži riigi keskarhiiwist. 14,45 reportaaži meteoroloogia observatooriumist. 15 ülekanne Tallinnast. 15,30 reportaaži Eesti Rahwa Muuseumist. 16,05 reportaaži Botaanika aiast. 18,30 teateid ja muusikat heliplaatidelt. 18,50 ülek. Tallinnast. 19 reportaaži „Postimehe“ toimetusest. 19,20 reportaaži Eesti Terwishoiu Muuseumist. 19,45 reportaaži Zooloogia Muuseumist. 20 ilmateade. 20,05 ülekanne Tallinnast. 22,15 reportaaži üliõpilaskonna maiballist „Wanemuises“.

„Taluperenaine“ nr. 5 ilmunud.

Siin: Emadepäewaks. „Taluperenaine“ selgitaretwaheline 1. käsitööde wõistlus ja selle tulemused — Alma Johanson. Jõu hindamiseks käsitöös ja rõiwastuses — A. Remmel. Talu marjaaia asutamiseks — O. Tigane. Kalluriposegade kaswatamiseks — Salme Ungerson. Sõbra, mida wõib kasutada magamiseks — E. Syrel. Pühmpolstriga mööbli walmistamiseks — Salme Lõigand. Lastekoite — dr. C. Madisson. Mai lõõgisedel. Toidurõõsepre. Küünimüüwastusеid. Kirjanduslikke uudisteoseid. Toimetusele saatud kirjandus. Esimese käsitööwõistluse tagajärjed ja auhinnasaajad. Jne.

Kewadik nr. 1.

Sport.

Ratturite spordipäew 14. mail.

Neil päewil olid koos Tartu jalgratturite spordipäewa juhatuse liikmed. Kohad jaotati omawahel järgmiselt: esimees A. Laur Kalewist, abiesimees E. Wolker Rattaklubist, kirjatoimetaja J. Kaalep ja abi A. Neosius, mõlemad klubist, kassipidaja E. Alt ja abi J. Rainer, mõlemad Kalewist. Ratturite spordipäew määrati kindlaks 14. maile. Wõistluste peakohtunikuks palutakse Joh. Martin. Spordipäewal korr Idatakse möödunud aasta eeskujul ratturite propaganda rongikäik läbi linna, millest kõik rattaomanikud wõiwad osa wõtta. Spordipäewa sisekulel läheb welodroomi korraldamiseks.

Üliõpilasseltside Liidu koroonawõistlused.

Ära jõppenud üliõpilasseltside liidu koroonawõistlused tõid üksikmängus 8 wõidu ja 7 kaotusega esikohale E.ü.S. „Ühenduse“ meeskonna, milliе koosseisu kuuluwad Kaur, Käsper, Woitz, Liibrik ja Sarw. Teiseel kohale pääsis ü-j. Lembitu meeskond koosseisus Lindii, Karafin, Tomson, Wene ja Pedajas. Kolmandaks tuli ü-j. Raimla, kuna läinud semestril meistriks eelnud EüS Põhjala seekord pidi leppima neljanda kohaga.

Paarismängus tuli selgidei meistriks 3 wõiduga ü-j. Liiwika; teise koha andudas 2 wõidu ja 1 kaotusega ü-j. Raimla, kolmanda EüS Põhjala, neljanda EüS. ühendus.

Propaganda meeskonna jooks.

Propaganda meeskonna-jooks peetakse traditsioonilisеlt 1. mail Kalewi korraldusel. Seni on ülesantud garnisoni meeskondi wõis: 2. jalgwäe ja Kuwersanowi üksiku jalgwäe paraljonide, 3. ja 4. suurtükiwäe gruppide ning 7. jalgwäe rügemendi 1. kompanii meeskonnad. Selgitideks esineb Tartu Wõimlemise Selts ühe ja Kalew kolme meeskonnaga. Kuuldawasti annab üles kaitsemõtlewa ka oma meeskonna.

Jooksu algus on kell 12 päewal, meeskondade kogunemine tund warem Tallinna tänawa spordiplatsile.

Paawst sõidab.

Laterani lepinguist saadik on paawst Pius 11. ainult kahel korral Vatikani piiridest lahkunud. Wiimane kord läinudis see alles 24. aprillil, kui „püha isa“ läks oma saatjaskonnaga autodel awama ühe uulitse õppeasutuse uut paleed.

Helsingis meeleawaldused keelatud.

Helsingist, 29. aprillil. Esimese mai meeleawalduste korraldamisel on Soome siseministeerium maksma pannud üksikasjalikе korraldusi, üldisеlt nõutakse, et esimesel mail kui ka muul ajal kus awalikkudel meeleawaldusiel tarwitatakse lipse, riigilipp peab nende hulgas olema wõõrilisel kohal. Esimese mail on kommunistlikud rongikäigud, meeleawaldused ja koosolekud ning muud esimesed keelatud. Samuti on keelatud loodusewaatlised ja sündmusi siiuga üleskutsed, lendlehed ja plakaadid. Kodanikudelt nõutakse leplikkust ja kerda meeleawaldusiel, mis sünniwad wastasseisumide teel.

Toimetusele saadetud kirjandus.

E. Tennman. G. Teichmüller's Philosophie des Christentums. Tartu, 1931. 226+10 lk. Hind kr. 6,75. Pealadu: Akadeemiline Kooperatiiw, Tartu.

Rõõmu-kõrituse selgitamine on wõga kiire, nagu näiw ülistamiste, kiituste, ülistuste, woodude ja koolide rohkus. Käesolew raamat selgitab tähtsamate ülemwaatelisе aluste [illegible] ja pühab anda õõrale, kõritusele [illegible] wõimalikе aluste perspektiiwe mõtteis. Eesti keeles ilmus seesuna töö lõbenist kuni „Hinnaadusi. Arakirjas“ 3. a.k. nr. nr. 1 ja 3/4.

Teoses tarwitatud materjaliks wõõrsõnu eriti allakriisinumiir senini alwaldamata materjali Teidamiliert perekonna arhiiwist, mis olnud laiumisele antud.

Töö on wõrdlemu usude teadusе praeseisest E. Tennmanni doktoriwäitekirjaks, mis tuleb kaitsmisele 7. mail. Oponentideks prof. H. P. Rahamägi, prof. C. Seeleman ja doc. dr. W. Teichmann.

Peale publitseeduste ühi kõiduk raamat [illegible] ja käsitlusеlt ja ruleemusteli, mõnede uudisteega prof. E. Tennmann mõtte juba wõrem tunnud.

Riit ja karjamaa 3. A. R. T. Põdumajanduseühisu wäljaanne Tallinnas. Sisaldab kirjutusi J. Maria, A. Johanson, R. Tõnne, K. Liidemann, Th. Poom, Leo Rõõmu, A. Rosin, A. Mitjani, H. Meltsaie, A. Raun j. t. [illegible] Hind 1 kroon.

K. Eichwald. Eistaimede herbaarium. Toimede korjamine, kuiwatamine ja kogude korraldamine. Loodusuurijate Seltsi herbaarium ja kogumu kirjastus. Hind 25 senti.

1. MAIL 1931. A. on kohtu- ja siseministeeriumi admin. ala kirjastuse III. järgu võitude loosimine. Rutake kupongide saatmisega.

Ringi ümber kodumaa.

Unipiha asunikud ja teised elanikud on mitmel korral maawalitsuse ees soowi awaldanud, et nad koos Luke walla alla. Kodijärwe walla mehed on isellepärast äraminejatega mitmel korral kõnelnud. Praegu ei ole weel kindlat seisukohta, kuhu Unipiha mehed lähewad.

Tänawu loota õunu. Nagu Walgjärwe aednikud ennustawad, on loota ka tänawu head õunaaastat; kui ainult õitsemi eaeg soodne juhtub. Mõkkesti on ka õlepungi ploomidel ja teistel wiljapuudel.

Kägu wäljas. Waatamata, et praegu weel metsalune lumine, kuulduis teisipäewal Pühajärwe pargis käo kukkumist. Wanarahwa ennustuse järele, kui kägu lume lagunemise ajal wäljas, tuleb külm suwi.

Salajane raadio saatejaam tegutseb. Esmaspäewa õhtul kella 9—10 wahel kuulis kõigi Otepää ligiduses elaw raadioomanik päris rahuldawaid eestkandeid eestikeelse kawaga raadios. Kuna harilikult on meie saatejaam wõrdlemisi halwasti kuulda, siis ei jätnud seekordne midagi soowida, mis tundus wõõrastawana. Suureks imestuseks aga lõpuks teatati: Hallo, hallo, siin salajane ringhääling Napoleon, täna lõpetame oma ettekande „homme 8—9 muusikaline osa, 9—10 uurwee teated ja loeng kanakaswatuse tähtsusest. Kell on täpsalt 22.

Wiimane abinõu. Otepää turul on juba kaugemat aega korraldatud piimakontroll, kuid protokollidest hoolimata tuntakse siiski müügile alawäärtuslikku piima. Nüüd on alewivalitsus wõtnud wiimase abinõu tarwituele ja pannud wälja kuulutusetahwlile kontrollimise tagajärjed piimatoojate nimestiuga, kust näha, et suuremal osal piimatoojatel on piim must ja lahja. Loodetawasti ehk see abinõu aitab.

Mesilastel halb talw. Urwastes ja kuuldawasti ka mujal on tänawu talwel ja iseäranis nüüd kewadel palju mesilasperesid otsa saanud, mida põhjustanud arwatawasti pikk ja kare talw, sest tihti on surnud peredel küllaldaselt mett.

Kõrge wiiwitusprotsent lõhkus seltsi. Urwastes tegutseb, nagu tawaliselt igas wallas, „Urwaste wastast. tulek. abiandm. selts“, kus omalajal oli kindlustatud enamik wallaelanikkude hooneid, olles seega ka samad isikud ühtlasi seltsi liikmeteks. Neile, kes oma kohustusi ei saa tähtpäewaks õiendada, määrati wiiwitusprotsendiks 24. Nahawaesel ajal tuli wiimast teed paljudel tarwitada. Tänu kõrgele wiiwitusprotsendile ei suutnud paljud oma suureks paisunud kohustusi enam korralikult täita ja olid sunnitud lahkuks seltsist lahkuma, jättes seltsi kiratsema waid wäheste liikmetega. Samuti on siin ka kohaliku masinatarwitajate ühingul wiiwitusprotsent liig kõrge ja maksjaile ruinee riw, seda enam, et rahaprotsent tänapäew juba hulga odawam.

Kudina kindlustuseltsi korralist peakoosolekut peeti Kudina wallamajas. Wõeti wastu 1930. a. aruanne ja 1931. a. eelarwe. Läinud aasta puhaskasu otsustati ära tarwitada koos Kudina wabatahtliku tuletõrjeseltsiga mootorpriisi ostmiseks. Wana juhatus waliti tagasi. Koosolekul oli osawõtjaid rohkesti.

Wõõbste noorsoo seltsi „Nooruse“ korraldusel peeti Wõõbste kooli ruumes 25. ja 26. apr. põllumajandusline kursus, kus käsitleti wäetusküsimusi Wõnnu jsk. agr. Voomi poolt ja aiandust ühes tegeliku kursusega Wasula kodumaj. kooli õp. Milleri poolt. Osawõtjaid oli rohkesti.

Waimastwere põllumeeste päewa peeti 26. skp. Põllumeeste päewa awas A. Welibach, juhatajaks waliti õpetaja J. Paju ja protokollikirjutajaks koolijuhataja J. H. Kadasik. Põllumajandusest ja selle korraldamisest talumajapidamistes kõnelesid agr. Tarik, eradotsent J. Mets ja õv. Kübar, kuna koolinõunik G. Reial wäga elawas kõnes meie praeguse aja kooliküsimust selgitas. Osawõtt oli kewadise teelagunemise ja sildade puudumise peale waatamata kaunis elaw.

Noored põllumehed E. A. põllutöö-keskkoolist. 25. aprillil laskis Eesti Aleksandri põllutöökeskkool 11. lennu õpilasi wälja. Eksamite komisjonist wõisid osa ka põllutööministeeriumi poolt kohale ilmunud eriteadlased. Käesolewal aastal lõpetasid 18 õpilast: Elmar Koppel, Hendrik Koppel, Jaan Kutsar, Aksel Kull, Joh. Laarmann, Ewald Liidemann, Nikolai Linnamägi, Paul Lääne, Siegfried Martinson, Ilmar Martinson, Paul Murru, Mihkel Puust, Joh. Rängel, Tõnis Tehwer, Joh. Tilk, Karl Tõlp, Mihkel Wälbe, Ewald Paju. Käesolewajt lennust lähetwad praktiseerima Saksamaale: Paul Lääne, Ewald Liidemann, Mihkel Puust. Soome praktiseerima sõidawad: Joh. Laarmann ja Ewald Paju, kuna ülejäänud lõpetajad oma praktikaaruanded teewad oma isatalus wõi jälle mõnes paremas eesti majapidamises. Osadel ootab ees kaitseväeteenistus, need esitawad koolijuhatusele oma õppeprojektid hiljem kutsetunnistuse kätesaamiseks.

Rakwere laadaliste kriukad.

Hobuseid ostetakse wekslitega.

Rakweres peeti 28. ja 29. skp. jürilaata. Ilusa ilma peale waatamata oli maalt laadalisi wähe tulnud.

Iseloomulik, et laadal sõlmiti kelmidega rohkesti wekslile osutamiisgilepinguid. Erilise ja esmakordse wõtte läbi pidi Wohnja mees Joh. M. peaaegu 100 kr. lahti saama. Turul hobust osta soowides sobis tal kaup kellegi noormehega, kokku leppides hobuse hinnas 90 kr. peale. M. maksis noormehele raha ära ja koos mindi passi registreerima. Enne registreerimist soowis aga M. hobust enda kätte saada, mida noormees aga ei teinud ja „juhusliku“ juuretulija kuuldes hakkas seletama, et hobuse müünud 190 kr. eest ja et tal weel 100 kr. saada. Kui nüüd M. hakkas oma raha tagasi nõudma, sest nii kallilt ta hobusekaupa ei teinud, oli noormees nõus kaubast taganema ja ainult poole tagasi andma. Nähes, et kelmi küüji satunud, toimetati noormees politseisse. Selgus, et tegemist on ennem karistatud Saare w. elaniku Armin Londoniga ja et hobune polnud koguni tema oma. Knihwi tarwis oli ta hobuse laadaajaks laenanud.

Teine laada ohwer oli Aaspere w. mees Joh. W., kes laadalt wankri ostmise järele kõrtsis liikusid tegi. Kõrtsist lahkudes tekkis äkki rüselemine ja kui W. pääsmise järele edasi sammus, oli taskust kadunud rahakott 93 kr. raha ja dokumentidega.

Linna haigemaija arstiabi saamiseks pööras Rägawere teel elutsew Juhan J. Tal olid peas kergemad haawad ja kriimustused. Selgus, et laadaplatsil oli talle kaks naabrit, kellega koos wiina wõetud, kallale tulnud ja tema wankrist wälja tõuganud ning ise hobusega minema kihutanud.

Porkuni walla perenaine Ida R. lõhtas laadal oma endist sulast Woldemar S'i, kes salaja talust lahkumise järele oli warastanud mitmesuguseid asju. Nüüd jalutas sulane laadal, warastatud saapad jalas ja kasuk seljas. Politsei jaoskonnas wabanes nüüd woormees kasukast ja saabastest ning tunnistas ence warguses süüdi.

Uudiseid Elwast.

„Wanemuise“ orkester Elwa? Suwemuusika korraldamine on alaliselt nii elwalaste kui ka suwitajate walulapseks olnud. Tänawu näib aga see joodsalt lahenewat. Nimelt peetakse praegu läbirääkimisi alewivalitsuse ja „Wanemuise“ orkestri wahel kontsertide andmise üle Elwas. „Wanemuise“ orkester annaks kontserte Elwas kolm korda nädalas, kuna ülejäänud päewadel raadiomuusikat edasi antakse häälekõwendajaga. Loodetawasti jõutakse peatselt lõplikule kokkuleppele.

Järelmärkus: „Wanemuise“ orkestri esinemine pole wõimalik sel lihtsal põhjusel, et „Wanemuine“ ise tänawu suwemuusikat korraldab. Toim.

Esimesed suwitajad kohal. Et ilmad wiimasel ajal kaunis soojad, on juba mõningaid terwisekõstajaid ohale jõudnud. —Korteriwõtmine näikse õige elawaks kujunewat. Möödunud pühapäewal oli korteriotsijaid linnast wälja sõitnud suurel hulgal. Elwalased loodawad tänawu suwitajaid rohkesti näha — peamiseks põhjuseks loetakse üldist rahapuudust, mis ei luba kaugematesse kuurortidesse sõita.

Korterite wahetalitus. Endiste aastate eeskujul registreeritakse ka tänawu alewivalitsuses wabu kortereid. Suwitajad pööraku aegsasti paremate korterite saamiseks alewivalitsuse poole, kust taguta selleksotsaid andmeid antakse.

Noortepüha Elwas. 17. mail korraldatakse Elwas Elwa ja ümbruskonna koolide ühine noortepüha. Kawas on laulud, rahwatantsud, spordiwõistlused, wõimlemine ja mängud. Pidu peetakse awatawasti uuel spordiplatsil. Ettewalmistused on praegu täies hoos. Muret teewad ilmad, juhtuwad need ebasoodsateks, lükatakse pidu edasi.

Kogutakse allkirju. Elwa majaperemehed esitawad alewivalitsusele palwe sundmäärduse muutmiseks, mis nõuab alewi 1. raioonis olewate elumajade ja kõrwalhoonete katuste katmist tulekindlast ainest materjaliga. Märgukirjas juhitakse tähelepanu sellele, et Elwa ei ole weel kuigi tihedasti asustatud, nii et selliseid kitsendawaid nõudmisi maksma panna ehitiste püstitamisel olewat täiesti põhjendamata.

Elwa tuletõrje warustus täieneb. Hiljuti muretses Elwa tuletõrje omale autopritsi, nüüd jõudsid kohale ka uued woolikud, milliste proowimine oli pühapäewal. Üldiselt on Elwa tuletõrje wiimaste aastate jooksul warustuse suhtes tublisti täienenud. Selts ise on suuremaid ja elujõulisemaid Elwas, tegewliikmeid on 126, peameheks adw. Martinow.

Kinoetendus Elwas. 1. mail korraldatakse Elwa tuletõrje seltsimajas Tartumaa malewa pääliku korraldusel awalik kinoetendus. Näidatakse eesti filmi „Noored kotkad“.

Elwa roheline. Wiimased soojad ilmad on näpalju mõju awaldanud, et heinamaad ja mäenõlwakud on haljendama löönud.

Uusi ehitusi wähe. Tänawune ehitushooaeg kujuneb Elwas õige waikeks. Uusi ehitusi on ette näha ainult mõni üksik — alewivalitsusele on ehitusplaane esitatud 3. Küll aga wiiakse lõpule suuremal arwul pooleliolewaid ehitusi ja kohendatakse wanemaid maju.

Reisijate rohkus. Wiimasel ajal on kordusalt ette tulnud nähtus, et mootorrong, mis jõuab Tariusse kl. 11.40, sõitjatest nii täis kiilutud, et wiimastest jaamadest enne Tartut reisijad ruumipuudusel rongile ei pääse. Nii pidid teisipäewal reisijad koguni niisuguses ruumis sõitma, mis on määratud hoopis teiseks otstarbeks.

Tartu teated.

Kuidas korraldada ekskursioone algkoolile.

Algkooli õpilaste ekskursioonide juhtes ajusid algkooli juhatajad oma wiimasel koosolekul seisukohale: tuleks lähtuda põhimõttest, et wõetaks waatlusele esmajoones kodulinn, siis linna lähem ümbrus ja lõpuks tähtsamaid kohti maakonnas. Algkoolis pole soowitaw korraldada ekskursioone wäljaspoole maakonna piire. Kuuenda klassile oleks parem korraldada ekskursioon sügisel wõi kewadel peale õppetöö lõppu, kuna kewadisel õppeajal selles klassis ainete kordamise tõttu wähe aega üle jääb. Tarwilik on ekskursioonide ettewalmistamine klassis, et nad ei muutuks lõbureisideks.

Kaua kestawad hädaabitööd.

Nagu kuuleme, on Tartu linnawalitsusel wõimalus olemasolewate summade piirides korraldada hädaabitöid weel üks nädal. Senisel kujul, j. o. kahe wahetusega, kestab töö kruusaaugus kuni selle kuu lõpuni. Mai alguses peale kawatsetakse osa töölisi üle wiia uute linnaosade tänawate planeerimistöödele, mille järgi töö wõiks kesta nii kruusaaugus kui ka tänawate planeerimisel iga päew 8 tundi. Hädaabitööd kestaks peale 1. maid weel umbes üks nädal. Nende lõppemisel jääks weel mõneks päewaks tegewusse wäiksem arw töölisi.

Linna kulud haigemajade peale.

Nagu aruanneteist selgub, maksis linn 1. apr. 1930. a. kuni 31. märtsini 1931. a. üllikoolile kolme kliiniku ülalpidamisekuludeks linna arwel kokku 30.619,38 krooni. Kõige enam on maksetud sisehaiguste kliiniku arwel — 14.445,51 kr., siis haawakliiniku arwel 10.008,39 ja närwikliiniku arwel 6.195,48 kr.

Linnade esitajad nõupidamistele.

18.—19. maini peetakse teedeministeeriumis ehituskomisjonide esimeeste, linnaarhitektide ja linnainseneride ühiseid nõupidamisi. Nendele nõupidamistele sõidawad Tartust linnapea abi A. Mõru, linnainsener H. Seydenbach ja arh. A. Matteus.

Ei leidu sõitjaid.

Linnade liit pööras Tartu linnawalitsuse poole järelpärimisega, palju Tartust linnade liidu liikmeid sõidab Soome-Ugri kultuurkongressile. Selgub, et Tartust sõitjaid ei ole.

Üliõpilaste maipidustused.

Mai wastuwõtmise rongikäik ja ball „Wanemuises“. Maipidustused antakse raadio teel ü. e.

Esimene mai ühes rongikäiguga ja kewadballiga on kujunenud traditsiooniliseks kewadiseks pidustuseks üliõpilaskonnas. Pärast seda algab argipäewane kibe töö eksamite ettewalmistamiseks.

Ka tänawu korraldab üliõpilaskond rongikäigu tõrwikute walgusel mai eelõhtul ja 1. mai õhtul kewadpeo „Wanemuises“.

Rongikäik tõrwikutega algab kell 21.30 neljapäewa õhtul. Selleks kogunewad üliõpilasorganisatsioonid kella 21.15 Aia tänawale uue üliõpilashoone ette. Sealt saadakse tõrwikud ja riwistatakse rongikäik. Nagu teatatud, wõtab seekord mairongikäigust osa ka wäliskülalisi — läti üliõpilasi, Läti Akadeemilise Arstiteaduse seltsi liikmeid. Rongikäik liigub orkestrite helidel ja tõrwikute walgusel Aia tänawalt alla ja suundub Promenadi ja Küüni tänawaid pidi Raekoja ette. Seal peetakse isamaaline kõne. Raekojaplatsilt läheb rongikäik edasi ülikooli ette, et anda kewadterwitusi edasi ülikoolile ja õppejõududele. Seks ajaks on ülikooli kogunenud ka õppejõud. Terwituseks kõneleb üliõpilaskonna esimees H. Paalman. Rektori wastusele laulawad üliõpilased „Gaudeamus igitur...“ ja liigutwad siis edasi Politseiplatsile — rongikäigu lõpukohta. Seal peawad lühikese kõne keegi ülikooli õppejõududest ja naisüliõpilane. Selle peale minnakse laiali — kes koju, kes organisatsioonidesse.

Üliõpilasorganisatsioonides on öö jooksul wastastikused külaskäigud, nagu see aastate jooksul kombeks kujunenud.

Üliõpilaste maiõhtu, mis leiab aset 1. mail kell 21.30 on tänawu õige mitmekesine, sest kontserdi osa wõib täielikult rahuldada kontserdi publikut ja lõpuks tantsu osa — peab arwama, et kaks orkestrit warem ei wäsi publikust.

Õhtul esinewad pr. J. Aaw-Loo (laul), ksw. J. Raudsepp (klawer); pr. M. Klein ja A. Peipsi ja ksw. P. Lindenau (tantsud); hra R. Peenemaa (wiiul); ksw. H. Liblik (klawer); ksw. M. Slatkin (cello).

Maiõhtu piletid on juba eelmüügil hinnaga — ksw! 110 s. ja wil! 160 s. Maiõhtul on Wanemuises ka raadioonu F. Moor, kes edasi annab laulu, ning mängu ja nimetamata ei jäta ka neid, kes esinewad ehk muul wiisil maiõhtul filma torkawad.

Mai rongikäik filmitakse.

Üliõpilaste rongikäiku tahetakse neljapäewa õhtul ka filmida. Selleks on soowi awaldanud Th. Luts.

Nagu kuuleme, tahab Th. Luts rongikäigu stseeni ära kasutada ühe teoksile tulewa filmi juures.

Nottinghami diplom kahele eestlannale.

Umbes kuu aega tagasi lõpetasid Inglismaal, Nottinghamis, sealse ülikooli juures wälismaalastele korraldatud inglise keele erikursused kaks eestlast: prl. Irma Saadik Tartust ja Irene Raag Tartust — mõlemad cum laude.

J. Saadik ja J. Raag studeerisid Tartu ülikooli fililoogiateaduskonnas, mille lõpetamise järele inglise keeles täiendamise otstarbel Londoni sõitsid.

Eestlannade edu äratab seda rohkem tähelepanu, et nad eksamid ära andsid ja diplomid said normaalselt lühema ajaga — prl. Saadik ainult ühe, prl. Raag kahe semestriga.

Mõlemad lõpetajad kawatsewad esialul lühemat aega Inglismaal peatuda ja selle järele kodumaale tagasi pöörduda.

Artwesse wõttes laialist huwi, mida meil inglise keele täienduswõimaluste wastu tuntakse, tuleb tähendada, et Nottinghami ülikooli keelekursused oma tingimuste, wastutulelikkuse, seal walitsewa korra ja muude eelduste poolest kõigiti tähelepanu wääriwad. Kursuste programm wõimaldab wäga suurt walikut, alates foneetikast, häälduamisest ja keele ajaloost kuni kaubanduslikku kirjawahetuseni, kuna kursuste normaalne kestus — 8 semestrit — wõimaldab põhjalikku süwenemist walitud ainetesse. Maks kursuste eest 4 naelst. 10 sh. semestris. Lähemaid teateid saab miss Hutchinson'ilt, kes ühtlasi on ka wälismaa üliõpilaste inspektor. Aadress: Miss Hutchinson, Warden of Foreign Students, University College, University Park, Nottingham, England.

Naisseltsi uus juhatus.

Tartu Naisselts pidas 27. apr. ewakorralist peakoosolekut, kus eelmine peakoosolek kinnitati ja Naisseltsi uus juhatus järgmises koosseisus waliteks tunnistati: juhatajaks prl. M. Reiman, 1. abi — pr. Siimer, 2. abi — prl. H. Reiman; laekur — pr. Paldrok, abiks pr. Silbergleich; kirjatoimetajaks — pr. Tassa, abi — pr. Kask, ametite juhatuse liikmed — prd. Wolmer, Paigaline, Gutman ja M. Klein. Majaemaks — pr. Luha, asemikkudeks — prd. Maddison ja Palwiste.

Kooli loterii-allegri.

Tartu tütarlaste gümn. lastewanemad korraldawad 30. apr. ja 1. mail kooli loterii-allegri. Sissetulek läheb kehwemate andekate õpilaste toetuseks, kooli remondiks ja õppeabinõude ning raamatukogu täiendamiseks.

„Olioni“ aprillinumber.

„Olion“ nr. 4 sisaldab ilukirjanduslikus osas E. Krusteni nowelli „Unustatud nimi“, õige tiheda ning huwitawa käsitlusega jutustise, Hendrik Adamsoni miniatüüri „Tuli walla“ ja Jaan Wahtra memuaarid „Rännakuid Wõrumaal. L. Tederi „Kirikus“ on algaja sulewiskena wist poolkogemata sattunud trükimusta alla. Luuletajatest esinewad seekord F. Karlson („Härmatis“) Marta Kuus („On põhjakaare all mu kodumaa“), Irma Truupõld („Kohtamisele“), Pedro Krusten („Mina magasin“), Ed. Wisnapuu („Isamaale“) j. t.

Artiklitest wäärib tähelepanu J. K. kirjutis „August Kitzberg ja Pöögle Maie“ ühes senitundmatu üleswõttega. Ed. Laaman waatab eelmises numbris ilmunud O. Looritsa artiklile keskerakondlulest, dr. E. Fischer jutustab oma mälestusist Tsarskoje Seloost (ilustatud hulga piltidega). F. Karlson memuariseerib ajast, mil ta oli Tallinna linnapea, Rudolf Lesta kirjeldab järjekordselt Tallinna Toompead (ühes paljude reproduktsioonidega), prof. J. Wilip annab huwitawa ülewaate Eesti seismilisest jaamast ja maawäringust, prof. A. Lüüs arutleb eugeenika põhi- ja päewaküsimusi, J. Roos sõelub mitmesuguseid küsimusi koolinoorsoo kirjanduslikust kaswatusest, Ed. Wisnapuu alustab oma artikliseeriat „Muusikatungist“, W. Mettus wõtab kokku teatrikongressi tööstulemusi jne.

Siis päris kirju ja mitmekülgne sisu. Wäärib weel märkimist, et päewakajade osas on B. Linde wõetud tugewa kaitse alla — üks wähestest omasarnastest meie wiimase aja awalikkudest sõnawõttudest.

Kunstireproduktsioone on ses numbris Ch. Mazelini akwarelle, Ida Adamsoni töid jne.

Hinnala kaasandena Theodore Dreiser'i jutustis „Omakohus“. Numbri hind 75 senti.

„Taara“ peakoosolekult.

Spordiselt „Taara“ pidas neil päewil oma aastapeakoosolekut. Liikmeid oli rohkel arwul koos ja isellepärast saadi läbi wiia ka põhikirja muutmine. Wana põhikiri oli puudulik ja uus on palju täielikum. Möödunud aasta aruanne ja eelarwe kiideri heaks. Juhatusse waliti esimeheks J. Kase, abiks J. Piiroja, laekuriks R. Amberg, abiks üliõp. A. Pääsuke, kirjatoimetajaks J. Künnapuu, abiks J. Kork, majawalitsejaks J. Hannibal, abiks M. Preis, sõudejuhiks E. Nusen. Rewisjonikomisjoni ln. J. Sutt ja H. Bergmann.

Lipu kawandi wäljatöötamine ja maksmapanemine jäeti juhatuse hooleks. Liikmemaksuks määrati tegewliikmetele 5 kr. ja toetajatele liikmetele 10 kr. Selisi majade esine jõekallas on antud linnawalitsuse poolt rendita kasutada. Sellele wastutasuks peab selts aga kaida korrashoiu eest hoolitsema.

Läinud suwel on käinud sõitmas 50 meest ja nad on ühtekokku 1800 km ära sõitnud. Kõige rohkem on sõitnud H. Woick — üle 600 km, järgnewad Kiimann, Brand ja Preis.

Eelolewal suwel kawatsetakse korraldada wähemalt kahed wõistlused, ühed sisemised ja teised seltsidewahelised.

Ainete hinnad turul langenud.

Kuigi teedud praegu ei wõimalda kaugemalt linnapääsu, on linna lähemast ümbruskonnast siiski nende päewade sees kõiki aineid niiwõrd rohkesti turule toodud, et see põhjustas mõningate ainete hindade tunduwa languse. Eriti rohkesti toodi tapetud sigu nende päewade sees müügile. Rohke pakkumise mõjul langes sealiha sisseostu hind sama alla, nagu see oli aasta alul jõulu järele. Üldiselt wõis nende päewade sees enam-wähem kõigi müügile toodud ainete juures märkida hindade langust, ühe juures wähem, teise juures rohkem.

Tänuawaldus.

Awaldame Tartu Pauluse koguduse nimel siinkohal südamlikku tänu Tartu õpetajate seminari juhatusele, koorile ja orkestrile ühes nende juhatajatega, samuti solistidele 26. skp. Pauluse kirikus toimepandud kontserdi eest. Kontserdi tulu kogusummas 131 kr. 50 senti, on lubatud koguduse maja ehitamise heaks. Meie südamlikku tänu wäärib kontsert ise kui niisugune. Oli sügawaks rõõmuks tutwuneda selle suure ja tagasijõrjerikka tööga, mis on tehtud nii artwuka ja siiski nii ühtesulatadud noorte koguga ja kogu poolt. Loodame, et waimuliku muusika sügawus ja wäärtus, mille mõju all kuulajad ja ettekandjad seisid, iseäranis ka wiimastega kaasa läheb nende tulewal tööpõllul, kui suur waimuline waru.

Tartu Pauluse koguduse juhatus.

Kellel on ühemargalisi?

ühemargalised rahad tulewad täna weel ära anda, sest 1. maist alates kaotawad need ringwoolus oma maksuwuse.

Tarwilik töostus seisab.

Tartus töötas Johansoni peenwildi wabrik. Wabrik töötas elektrijõul ja on eeskujulikult sisse seatud. Walmistas peenwilti kübarate ja botikute jaoks. Wabriku jaadused leidsid turgu wälismaal, kus siinwalmistatud wilti tarwitati botikute walmistamiseks. Wälismaalastel oli kawatsus wabriku juure asutada ka kummiosakonda, et siin wälja lasta juba walmisbotikuid. Millegi pärast ei tulnud sellest midagi wälja ja wabrik pidi töostuskapitali puuduse seisma jääma. Huwitaw on siinjuures märkida, et igal aastal weame wälismailt sisse suurel arwul peenwilti ja anname selle eest suuri summasid wälistöostusele. Siin walmistusel olew kaup tuleks aga märksa odawam ja parem. Nii saaks selle wabriku kaudu peenwildist kübarakupli 70 sendiga, kuna ameerika oma halwemast materjalist maksab ilma tollita 70 senti. Samas wäärtuses wälismaa oma aga 1 kr. 10 s. ilma tollita hulga wiisi ostes. Samajugune hinnawahe on ka teiste artiklite peal.

Kui silmas peame sellelaadiliste artiklite rohket sissewedu, siis tuleks küll meie rahameestel mõtelda selle töostuse uuesti läimapaneku peale.

Kõrgkõkud teated.

Ülikooli kirik. Neljap., 30. apr. kl. ½7 õ. nädalajumalateenistus. Jutl. stud. theol. E. Kikas.

Ilmus:

Prof. A. Paldrock

Noorsoo suguelust.

Hind 10 senti.

Ladu: „Postimehe“ raamatukauplused Tartus, Suurturg nr. 16.

„Jerusalema tee“.

Surnute mälestus on ikka austamisweärilisem elawate omast. Omaksete waiksed käigud kalmistule on sagedased. Eriti nüüd, kus maakamar wabanenud lumest ja hauakünkad wajawad korraldamist. Kuid ka ilma erilise eesmärgita näed iadandeid inimesi kalmistul waikuses ja rahus liikumas. Wist pole aga üh gi inimese hing tunnud täit rahuldust kalmistu sisseläikude ja sissekäigu läheduses olewate teede wastu. Juba sel lihtsal põhjusel, et enne rahupaika jõudmist jõutakse üles kruwida su uinunud wihameeled: wärawate juures leiad trobikonna wanu naisi, kes seisawad wõi istuwad, käed wälja sirutatud ja suud manguwad tundmatute sõnade läbi almust. Wähe sellest — jalgteed enne kalmistut on wõinud oma alla oksade, pärgade ja lillede müüjad.

Sinule jääb ainult konarline kesktee. Eriti wäljapaistew eelnimetatud pahedeit on Maarja kalmistu sissekäik ja sinna wiiwad teed. See on nagu Jerusalemma tee, kus kõik waewatud ning koormatud leiawad enesele paraja paiga põlwitamiseks, mangumiseks ja müümiseks.

Koguduse wanemad saawad korralduisi teha almuse palujate kohta ja nende asukohta kõrwaldada kalmistu wärawatest. See oleks nende esimene ülesanne nüüd, kus rahwast liigub suurel arwul. Kauplemise korda tuleks muuta nii, et pärgade ja lilledega kaubelda wõib ainult niisugustel kohtadel, kus see liikumist ei takista ja kauplemine kauplemisena ei tundu, eriti jumalateenistuste ajal.

Teater ja muusika.

„Wanemuises“ täna mai-õhtu, piletih. 60, 85, 110 senti.

Ettekandele tuleb elaw. waheldus- ja naljarikas operett „American girl“, milles tegewad prd. Stukis, Nander, Suworowa, Libene, hrad Lipp, Waino, Põlde, Kurg, Nau j. t. Peale etendust tants.

Laupäew. „Linnukaupleja“, pilet. 40—110 s.

Haruldaselt wiisirikas operett walmistab tõesist naudingut igale teatriskäijale.

„Cantate Domino“ segakoori harjutus on neljapäewal kl. 8 õhtul ülikooli kirikus.

„Cantate Domino“ lastekoori harjutus on neljap. kl. 4 ülikooli kirikus.

Tartu kinod.

„Glorias“

jookseb teisipäewast alates kaks ilusat ja waatamiswäärist heliopereti. Esimene „Tule minu juure kohtamisele“ wiib meid laulukunstnikkude ringi, kus operetile omasel armastuse baasisel toimuwad lõbuisad, hästitabatud situatsioonidega seiklused, mis tublisti köditawad waataja naerunärwe.

Teine operett „Armastuse tango“ on oma põhitoonilt liiurilisem. Ehtsalt on taotud naiiwilt unistawat armuromantikat, nii et see waatajagi täiel määral kaasa wiib. Mõlemas filmis on head mängu, ilusat meloodilist muusikat. Peale wäsitawa päewatöö on need palad mõnusaks meelelahutuseks.

Lisaks wäike helifilm „Wana Wenemaa, kuidas ta laulis ja tantsis“.

Kolmapäewast alates on weel kõigile lisaks ettekanded näitelawal.

„Marokko“.

Kinoteater „Centralis“ näidatakse 28. skp. peale helifilmi „Marokko“. Sisu, kui ka näitlejate Dietrichi ja Cooperi pärast wõib soowitada selle filmi waatamist. Wõõraste leegionides asub mehi, kes on unnud oma elu purunemist ja leiawad lohutust kõrberännakutes palawa päikese ja liiwa käes. Kuigi naistel puudub wõõraste leegion, on ka nende hing ja ihu walmis otsima kodumaast kaugel olewaid radu ja lõpuks leiawad nad oma elu eesmärgi. . . palja jalu minna meestele järele läbi kõrbeliiwa. . ., isegi lahinguwäljadele. Põgenemine elust.

Esimestel päewadel oli kino ees ootajate sabad, kuna kõigile ruumi ei jatkunud.

Kõned, koosolekud ja pidud.

E. W. ü. „Humanitase“ kõne- ja peakoosolek 3. mail kell 4 p. l. Karskusliidu ruumes. Kõnega esineb prof. J. Sarw teemile: „Maailm tahab, et teda petetaks“. Sissepääs kõigile waba.

Helikunsti seltsi liikmete-õhtu on täna õhtul kl. ½9 kõrgema muusikakooli ruumes.

Akadeem. Esperanto Klubi kooswiibimine on 30. apr. kl. 7 õhtul klubi ruumides üliõpilasmajas 3. kord.

Tartu wabatahtliku tuletõrje kaupmeeste mootorrühma kinnine perekondlik mai wastuwõtmise-õhtu on 30. skp. kell 9 tuletõrjesaalis.

Õnnetused ja kuritöö d.

Waibawargus. Falk Belsikoffilt Kastani tän. nr. 9 lahtisest koridorist warastati põrandawaip 40 kr. wäärtuses.

Wargus wõõrastemajas. „Oudowa“ wõõrastemaja numbritoast warastati öö wastu kolmapäewa kaks wooditekki 8 kr. wäärtuses.

Riigikohtu

Administratiiw-osakonna awalikul lohtuistungil 15. mail on arutusele määratud Aleksander Werwaldi, Jakob Mähari, Maria Aroni t'e ja kui oma alaealiste laste Hedda ja Inesi loomuliku eestkoistja, Anton Luisu, Maali Mõtte, Julie Birnbaumi, Jaan Sisaie, Jaan Treialt, Jaan Kääri, Jakob Pääro, Eduard Midri, Mari Hunte, Anna Krulli, Iwan Turki, Bernhard Kirschenbergi, Gustaw Kaasiku, Nikolai Siimanni, Aleksander Krautmanni, Andres Überi ja Eduard Hõõrbergi kaebeasjad.

Temperatuur endine.

Keskmise kiirusega lagupoolseid tuuli, muutlik pilwitus, paiguti kerget wihma, temperatuur endine.

ülewaade 29. apr.

Madalrõhkkond weelgi täitudes waldab Kesk-Euroopa ja Läänemere piirkonnad. Atlandilt läheneb Jirimaale uus madalrõhkkond. Kõrgerõhkonnad asuwad endiselt Kirde-Wenes, Teratwmägedel ja Piirenei poolsaarel.

Öösel ja hommikul sadas Kesk-Euroopas ja Läänemeremail paiguti wihma ja püüis Läänemere keskosas udune ilm. Temperatuur endiselt muutuseta. Eestis oli eile päewal kuni 19 kr. ja täna hommikul kuni 14 kr. sooja.

Wastutaw toimetaja Oskar Mänd.
Wäljaandja Eesti Kirjastus-Ühisus „Postimees“.
Trükitud „Postimehe“ trükikojas, Tartus.

Lühikese raske haiguse järele lahkus meie keskelt 27. aprillil 1931. a. 17 aasta vanaduses meie unustamata armas poeg ja vend

Arved Karl Klaus.

Matmine 3. mail kell 1/23 p. l. Maarja kalmistul.

Valusas leinas omaksed.

VANEMUINE.

Esmaspäeval, 4. mail s. a. kell 20

sümfoonia kontsert.

Helsingi Üliõpilaskonna

Sümfoonia orkester

Ylioppilaskunnan Soittajat.

Juhataja: **Dr. Toivo Haapanen.**
Solist: **Kurt Walldén** (klaver).

Eeskavas: Haydni, Sibeliuse, Palmgreni, Kuula j. t. helitööd.

Pääsetähed Kr. 2.— kuni 50 senti eelmüügil Akadeemilises Kooperatiivis, J. Raudsepp'a raamatukaupluses ja «Vanemuise» kassas.

A-S. Tallinna Laevaühisuse aktsionääride

korraline peakoosolek

peetakse kesknädalal, 20. mail 1931. a. kell 6 p. l. „Estonia" punases saalis, Estonia puiest. 6.

PÄEVAKORD:

1. Koosoleku juhataja ja kirjatoimetaja valimine.
2. 1930. a. aruande kinnitamine ja puhtakasu jaotamine.
3. 1931. a. eelarve kinnitamine.
4. Volituse andmine juhatusele laevade müümiseks ja ostmiseks ning nende peale laenude tegemiseks.
5. Valimised.
6. Mitmesugused läbirääkimised.

Märkus: 1. Koosolekult puuduv aktsionäär võib oma hääleõiguse teisele aktsionäärile edasi anda, sellest seltsi juhatusele kirjalikult teatades. Usaldusmeheks võib olla ainult hääleõiguslik aktsionäär ning ühel isikul ei tohi rohkem kui kaks volikirja olla (põhik. § 37).

Märkus: 2. Nimeliste aktsiate omanikkudel on peakoosolekul hääleõigus ainult juhtumisel, kui aktsiad omaniku nimele juhatuse raamatusse vähemalt seitse (7) päeva enne peakoosolekut sisse kirjutatud.

Nimeta aktsiate omanikkudel on hääleõigus, kui nende aktsiad, või krediitasutiste poolt väljaantud aktsiate hoiu- ehk pandi-tunnistused vähemalt seitse (7) päeva enne peakoosolekut seltsi juhatusele on ettepandud ja enne peakoosoleku lõppu pole väljaantud. Tunnistustel peavad aktsiate arv ja numbrid äratähendatud olema (põhikirja § 39).

JUHATUS.

Eesti Vabamõtlejate Ühing „HUMANITAS"

Puhkepäeval, 3. mail s. a. kell 4 p. l. Karskusliidu ruumes, Tartus, Jakobi tän. nr. 8.

Kõne- ja peakoosolek.

Päevakord: I. Prof. J. Sarve kõne: **„Maalim tahab, et teda petetaks"** (Mundus vult decipi). II. Ametlik osa. Kõnele sissepääs kõigile vaba.

Tartu poeglaste realgümnaasiumi vanemate komitee

rahaline loterii.

Loosimisel 26. skp. langesid võidud järgmistele piletitele: Nr. 1789 — 50 kr.; nr. 838 — 10 kr.; nr. 1310 ja 1992 à 5 kr.; nr. 122, 127, 280, 368, 588, 1112, 1924, 1940, 1251, 1568 à 1 kr.; nr. 1389, 1618, 601, 1811, 938, 1003, 494, 1197, 1542, 1653, 725, 435, 1731, 7, 415, 1224, 714, 1137, 1507, 1244, 1038, 1082, 1864, 548, 1126, 479, 14, 110, 1833, 315, 1973, 579, 1753, 416, 184, 391, 680, 1084, 1696, 491 à 50 senti.

Võidud maksetakse välja kahe nädala jooksul kooli kantseleis Tartus, Riia tänaval nr. 121.

VANEMATE KOMITEE.

Laiuse valla kutseõiguslise

vallasekretäri

valimine on laupäeval, 9. mail kell 11 homm. volikogu ees Laiuse vallamajas. Kandidaatide isiklik ilmumine soovitav. Lähem raudteejaam Jõgeva, 9 km. **Vallavalitsus.**

Omnibuse ühendus

Tartu-Mustvee vahel on alganud. Ärasõit Tartust kell 4 p. l. Ärasõit Mustveest kell 5 hommikul.

A. KOOK, telef. 1-49.

Müüa

1) üks vähetarvitatud täiesti töökorras aurukatel, soenduspinnaga 890 □ jalga,

2) kaks aurujõuga töötavat veepumpa võimega à 600 liitrit minutis 50 mtr. tõstekõrguse juures.

Lähemaid teateid saab Narva linnavalitsuse elektri ja veevärgi osakonnast, telefon nr. 71.

Narvas, 28. IV. 31. **Narva linnavalitsus.**

Arsti

vajab **Tartu Üldhaigekassa suvekuudeks Ulila ambulantsi.** Lähemaid teateid saab Tartu Üldhaigekassast, Aleksandri nr. 38. Haigekassa juhatus.

Akadeemilise Kirjandusühingu

aasta-koosolek

peetakse neljap., 14. mail s. a. kl. 4 p. l. Ülikooli V. aud.

Kavas:

1. Ettekanne prof. G. Suits'ilt: «Uusleide Kreutzvaldi uurimises».
2. Koosoleku juhat. valimine.
3. 1930./1931. tegevusaasta aruanded.
4. Tegevuskava ja eelarve.
5. Valimised.
6. Jooksvaid asju.

Märkus: Kui koosolekule ei tule kokku kvoorumiks vajaline arv liikmeid, peetakse tunni aja pärast sama päevakorraga uus koosolek, mis on otsusevõimuline kokkutulnud liikmete arvule vaatamata. (Põhikiri § 24).

Hääleõigus on ühingu liikmeil, kes on tasunud 1930./1931. a. liikmemaksu.

AKÜ juhatus.

T T W

Kaupmeeste mootorrühm

korrald. neljap., 30. apr. 1931. a. kell 9 õhtu

Pritsimaja ruumes kinnise perekondliku mai vastuvõtmise õhtu,

mängu- ja naljaettekannet.

TANTS

T. V. T. orkestri saatel.

PIDUTOIMKOND.

Tööpakkumised

Vilunud, kainet

saemeistrit,

kes raua tööd hästi tunneb, vajab Vetla saeveski Kehra kaudu, telefon Alavere 3. 0

ükliteenija,

kes hästi keeta oskab ja vene ehk saksa keelt oskab, leiab kohe teenistust. Postkast 142.

Vanem

naisterahvas

kes ka aiatööd tunneb, leiab koha maale. Küsida Tähe tän. 94, krt. 7, kella 5—8 p. l.

Teenijat

tüdrukut

ja **karjast** vajatakse. Kaupa tehakse kella 10—12 Raekoja tän. 51, Otsa kaupluses.

Vabalt praktiseeriv

arst

leiab head töövõimalused rahvarikkas kohas. (Ruumid vabanevad 1. maist). Järele küsida Häädemeestelt, Karl Kosenkranluselt.

Õpipoissi,

kes jalgrataste parandamist tunneb vajab Firma Otsing, Rüütli 13.

Tarvis

tüdrukut

linna lähedale maale, väikse majapidamise peale. Tulla ainult kl. 10—13, Kivi t. 71, krt. 2, eestuks.

Iseseisvat naisterahva

kübarategijat

kohe tarvis. Aleksandri t. 6.

Vesneri mõisasse on tarvis

moonameest

ja põllutöötegijat

poissi.

Järele küsida Tartus Riia 77, kontoris.

Vajatakse kartust,

tüt. 15—16. a. Kaupa tehakse 30. aprillil «Moskva» hoovis, Trefineri tän., kella 9—10. Küsida hoovipoisilt.

Tartu Pankade kokkulepe.

Kokkuleppe järele Eesti Pangaga maksame 1. maist 1931. a. hoiusummade pealt:

jooksval arvel

kuni 6% aastas

tähtajalisel arvel

kuni 8% aastas

Eesti Laenu- & Hoiu-Ühisus
Kauba Pank
Kinnisvaraomanikkude Pank
Krediit Pank Tartu osakond
Põllumajanduse Pank
Tartumaa Pank
Tartu Juudi Ühispank
Tartu Linnapank
Tartu Majaomanikkude Pank
Tartu Pank
Tartu Tööstuse Pank
Tartu Ühispank

Jõgeva Ühispank

protsentide maksmises ühineb Tartu pankade kokkuleppega.

Jõgeva Ühispank.

Tüdrukut,

kes põllutööd oskab on tarvis linna ligidale. Kaupa tehakse Põik t. 6—4, 1. mail s. a., kella 9—12.

Pintsakutöö peale on tarvis **mees- ehk naistöölist.**

Kauba nr. 7.

Õmblejat

kohe tarvis töölist, kes täiesti vilunud kleidi ja mantli töös. Aia tän. 2—2.

Vajatakse töötundjat

käealust

naisüliriiete töö peale. Turu 56—2.

Tunnid

Saksa keele

järelaitamise tunde (üksikult ja gruppides), annab vilunud keskkooliõpetaja. Jakobi 5—4.

Toidualnete kauplus,

ühes leivaahju ja kõrvalruumidega, vähese kaubaga edasi anda. Karlova tn. 38.

Vajatakse talusse

naisteenijat,

ärasõit kohe. Kaupa tehakse 30. aprillil kella 11—12 p., Tartu sissesõidu hoovis.

Vilunud

tingseppasid,

puukontsa tööde peale on kohe tarvis. Kaubahoov 34.

Õmblejal

kohe tarvis töölist, kes täiesti vilunud kleidi ja mantli töös. Aia tän. 2—2.

Vajatakse töötundjat

käealust

naisüliriiete töö peale. Turu 56—2.

Tunnid

Saksa keele

järelaitamise tunde (üksikult ja gruppides), annab vilunud keskkooliõpetaja. Jakobi 5—4.

Toidualnete kauplus,

ühes leivaahju ja kõrvalruumidega, vähese kaubaga edasi anda. Karlova tn. 38.

Tüdrukut

kohe tarvis puukontsa, ommeldud ja ümberpöörata tööle. Järele küsida Riga, Sloka tänal 43—5. **A. Nelgi.**

Osanaid

-kinga-

Head naisterahva

kübarategijat ja müüjannat

on tarvis. Aleksandri tän. 8. **H. Hallap.**

Vajatakse

kübarategijat,

kes iseseisvalt töötab. Riia tn. 1, aia nurgal. Tulla kella 10—1.

Tööotsimised

Noor neiu

soovib teenistust. On majateenijana teeninud, oskab keeta ja armastab lapsi. Tunnistused olemas. Soovikorral ka suusõnal. soovitus. — Tulla igal ajal Kalda 13—26, hoovimajas,

---

Poole hinnaga õmblen

kleite, mantleid, kostüüme, poissi. riideid. Võru t. 92—1.

Töökas, korralik

maaneiu

soovib maale kohta perenaiseks või tüdrukuks. Võru t. nr. 96—1.

ütsiteenija

soovib kohta laste juure, oskab keeta, räägib 3 kohalikku keelt. Teatada slt. «H. L.» all.

Puhwetikapp ja tisleripink

on müüa Marja t. 10—1.

Kirjutusmasinaid

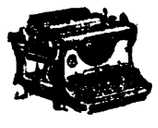

parandan ja muudan märke.

R. SAAR.

Küütri tän. 10, tel. 11-63.

Tööstuse suurenemise tõttu on müüa kombineeritud «Ahlborni» süsteemiline

võimasin

1600 liitriline ja **koorelahutaja** «Westfalia» 1000 liitriline. Maksutingimused soodsad. Aadr.: Laius-Tähkvere Piimaühing L.-Tähkvere p. ag., Jõgeva kaudu.

Maalt sulane vähese perek.

majab tohta,

kas talusse ehk mõisa. Kaupa tulla tegema Kalmistu t. 43, majahoidja juure 2. mail peale kella 10.

Ostmised

Ostan:

peetud riideid, saapaid, igasuguseid pudeleid jne. Tulen kodu vaatama. Kalaturg 5. A. Karoles.

Soovitakse korralikku

lapsevanker

kattega, kiires korras osta. Teat. slt. «Lapsevanker» all.

Soovitakse osta pruugitud, korralikku, kattega

lapsevanker.

Teat. slt. «Kv. nr. 5809» etten.

Soovin osta

transmisioni võlli

38 mm. × 5 meetrit. Pakkum. saata Tartu, Väike-Põik tän. 2, töökotta. E. Laius.

Tarvitan alalist hääd

piimatoojat.

Tähtvere 38, poodi.

Soovitakse osta

mõõtest talu,

Tartu linna või rauteejaama lähedal. Soovitavad looduslis ilusas kohas, viljapuuaiaga ja võimalikult ka metsaga. Kirjeldused hinnaga saata Tartu Kompanii tän. nr. 1, «Kesktöö».

Korteripakkumised

Mööbliga ehk ilma, kaks päikesepaistelist

tuba,

erasissekäig. ära anda. Kalda nr. 1, järele küsida puusärgi ärist.

Korralikule üürnikule

2 tuba

köögitarvitamisega ära anda Holmi 13.

Korter,

kaks tuba, köök, eestuba, elekter, üürile anda korralikule perekonnaale. Väike Kaar 16.

Välja üürida

möbl. tuba,

erasissek., kesklinna. Teateid — J. Kivastiku spordiäris, Rüütli tn. 11.

Korter,

3 toa, köögi ja elektr. vabaneb 1. maiks. Küsida Narva tn. 91—6.

Kesklinnas

möbl. tuba

vagusale elanikule ära anda. Küsida Uusturg nr. 5.

Korteriotsimised

Üliõpilane soovib korralikku, mõbleeritud, erasissekäiguga

tuba,

soovitav kesklinnas. Teatada slt. «Ilus tuba» all.

Äriruumid

on väljaüürida. Küsida B. Genss ja Poegade juures, Küüni tän. 8.

Roelas

võtavad «POSTIMEHE» tellimisi ja kuulutusi vastu hrad ARNOLD SIREL ja HUGO MARTINSON.

Müümised

Hästi hoitud kokkupandav

lapsevanker

verdekiga ja uus linane lauapesu müüa. Tähe 90, krt. 5.

Pianiino

(firma «Quandt», Berlin) müüa. Jakobi t. 5—4.

Tarvitatud meesterahva

jalgratas

müüa. Uus tän. 44, krt. 3.

Klaver, mööblit ja toatroomi

müüa Tartus, Narva tän. nr. 107, II. kord. 0

Müüa väike

maja aiaga.

Teateid saab lilleärist «Primula». Rüütli 13.

Mootorpaat,

lõbusõiduks 13/14 h. j. ärareisimise tõttu kiires korras kohe müüa. Narva tn. 24—5, hoovipeal.

Kohe lüpsmasaanud

lehm

müüa. Võru tn. 136, Mathiesen.

Odavate hindadega müüakse ja vahetatakse pruugitud **grammofoni plaate** ja nende ostmine kõrgema hinnaga. Plaatide parandus. Kohale jõudnud värsked sidrunid ja apelsiine ning banaane müüa, korras inglise ratas ja ostmine. Suurturg nr. 17.

Riigirendi talu

eesõigus Tabivere jaamast 7 klm., edasi anda. Krunt 152 vak., põldu 90 vkm. Ligemat Poe 9—1, tel. 13-24. O. Kühle.

Kõiksuguste kuulujuttude kõrvaldamiseks, suurvee tagajärjel, teatan ümbruskonnale et

Weskimõisa willatööstused

töötavad iga päev ja ka suvi läbi; riisama ka jahu-kruubi veski ja auru laualõikus hööveldamisega. Kõige austusega tööstuste **omanik.**

Laeva vallas

Tõrna talus võtab «POSTIMEHE» tellimisi vastu härra Henn Maser.

Elwas

võtab **„Postimehe"** ja **„Maamehe"** tellimisi ja kuulutusi vastu ja müüb üksikuid numbreid

B. ORLO, Kesk tän. 34.

Kadunud

Vaene vana inimene

kaotas

oma viimase raha, natuke alla 20 krooni ühes väikse pärlitest kotikesega. Ausat leidjat palutakse vaevatasu eest südamest ära tuua Jaama tän. 48, krt. 2.

Kaotasin 20. skp. pruunist nahast

portfelli,

milles 3 raamatut ja muud. Leidjat palun vaevatasu eest ära tuua restoran «Du Nord».

28. aprillil s. a. lahkus siit ilmast vaevarikka kannatuse järele minu armas mees ja meie kallis isa ja vanaisa

Jaan Pikk

Sünd. 28. 7. 1860.

Matmine leinamajast Jaama tän. 97 Tartu Maarja kalmistule 1. mail s. a. kl. 3 p. l.

Leinajad omaksed.

Surma läbi lahkus 27. aprillil s. a. meie kallis hea isake ja vanaisake

Herman Lamp.

Mälestab leinas

poeg, minijas ja lapselapsed.

Lühikese haiguse järele lahkus vaikselt siit ilmast 28. apr. s. a. kell 12 p. l. minu armas abikaas ja meie kallis isa

Jaan Mikk

Sünd. 10. okt. 1849. a.

Ärasaatmine 3. mail s. a. kell 2 p. l. Ulila „Vahemetsalt“ Puhja surnuaiale.

Vaikses leinas abikaasa, lapsed, lapselapsed ja omaksed.

Lühikese raske haiguse järele lahkus vaikselt siit ilmast 28. apr. s. a. kell 2 p. l. Jumala rahus minu armas mees ja meie onu

Kristjan Anderson

Sünd. 21. II. 1852. a.

Ärasaatmine 1. mail kell 4 p. l. leinamajast Pikk tän. nr. 20 Tartu Maarja kalmistule.

C. F. Daugull

Aiandus Tartus, Riia mnt. 27, tel. 109

Soovitab kevadiseks istutamiseks **viljapuid, marjapõõsaid, jahukastevaba soome tikerbere, roose, hõbekuuski, puiesteepuid** ja nii edasi. — Hinnakirjad hinnata.

Mustvee Eesti Haridus- ja Sõprusselts „Ühendus“ vajab 1931. a. juuni, juuli ja augusti kuude peale kutseelist

lasteaednikku

Sooviavaldused ühes lühikese elulookirjelduse ja tunnistustega saata seltsi nimele Mustvee kuni 11. maini s. a. Lasteaedniku valimine on 12. mail 1931. a. kell 15.

«Ühenduse» juhatus.

«Vanemuise» teater
Neljapäeval, 30. aprillil kl. 8 õ.

American Girl

Kurt Zorligi operett 3 vaat.

Peale etenduse kl. 11 õ.

MAI-ÕHTU
TANTSUGA

Pääsetähed «American Girli» etenduseks ühes «Mai-õhtuga» 60, 85 ja 110 s. ühes riideh.

Laupäeval, 2. mail kl. 8 õhtul

Linnukaupleja.

R. Zelleri operett 3 vaatuses.

Pääsetähed 40, 50, 60, 85 ja 110 senti ühes riidehoiuga.

VANEMUINE

Reedel, 1. mail kell 9.30 õ.

Üliõpilaskonna kevadpidu

Kavas: Muusikalised ettekanded ja tantsud.

TANTS.

Pääsetähed 110 ja 160 senti ühes riidehoiuga.

Kavilda v., Palupõhja

„Tõnise“ talu antakse rendile.

Kaupa teeb hoolduja Saare-Rekotoomal.

Hollandi seemnekauplus

Tartus, Söögiturg 5.

soovitab kõrgeväärtuslisi

SEEMNEID

Osakonnad:

Elvas, Kesk tn. 36, Orlo kauplus.
Osulas, Tillmanni kaupl.
Narvas, Peetriturg 55.
Rakvere, Laada t. 23, Rosenbergi kpl.
Viljandis, Leokese kpl.
Pärnus, Jäneselja nr. 4, Ruiso kpl.

Esitajad igas alevis.

Keskladu:

Tallinna, Valli tn. 8.

Müük suurel ja väiksel viisil

Müümised

Müüme suurt värsket

elsport hawi-tolu 25 senti tilo,

äna ja edaspidi, suurel ja väiksel arvul.

„Eesti-Kala“

Gildi tän. 14. Telefon 11-71.

Häid välismaa

kaeru

on müüa. J. Lippu kauplus, Turu t. 2, telef. 10-47, Tartu.

---

2 kohe lüpsmasaajat

lehma

müüa. Küsida Raadi Kõrvekülas, hr. Koppel'ilt.

Odavasti müüa hallist vahtrast saali-

möobel,

trümoopeeglid, kummut 300 sendi eest, riidekapp, pähklapuust kirjutuslaudu, lapsevoodi, ärikappe, 2 letti, 2 m. palitut ja palju muid asju. — Promenadi tän. 8.

Müüa hea kerge

lootsik.

Näha võib Kalaturg nr. 5, poes.

Sordi-

kartuleid,

«Odenvaldi sinised» ja «Industrie», seemneks ja söögiks, müüa. Hind koha peal, Sootaga mõisas, Kr. 2 vakk. — Telefon Tartu 971-a.

Müüa umbes 150 pd. nisu- ja odra-

õlgi.

Samas rendile anda 2 vakamaad kartulimaad Ropka väljal. Teated Promenadi 2, V. Särg'i kaupluses.

Õunapuid,

head sordid, müüa Sõbra tn. nr. 18.

Soovitan kõige kõrgemas headuses

Ameerika kunstnahka

kõige vastupidavam mööbli ja autode polsterdamise jaoks. — Selle kunstnahaga on autode kodumaal, — Ameerikas, suurem osa autosid polsterdatud. —

Iseäranis tähtis autotöökodadele, sadulseppadele ja autoomanikele.

M. JÄNES'e suurär i

Tartus, Kaubahoov nr. 10-11-12.

Kõnetraat 5-91. Asutatud 1899. a.

TARTU TÜTARLASTE GÜMNAASIUMI VANEM. KOM.

Karlova tän. nr. 1.

SUUR MAI LOTERII-ALLEGRI

kaugelt üle 3000 võidu, nende hulgas väärtuslikud maalid, tähtsate isikute rinnakujud, kohviserviis, pesuserviis, fotoaparaat, pesumasin, koroonamäng, reisukohvrid ja palju muud. — **Iga 4. loos võidab. Loosi hind ainult 5 senti.** Palju lõbustusi: teater väärtusliku kavaga. Einelaud, laevkohvik «Heliopolis» jazz-orkestri ja tantsuettekannetega, koroona mäng ja palju muud. Loterii kestab 30. aprillil kella 18 kuni 23 ja 1. mail kella 11 kuni 21.

Eesti Omavalit. Kinnitus Aktsia-Seltsi «OMA»

juhatus annab käeolevaga teada, et

Üüri Eltermann

ei seisa enam seltsi teenistuses ja temale 22. veebruaril 1931. a. nr. 10 all välja antud **esitustunnistus on maksvuseta.**

JUHATUS.

Meie kliimale hästi sobivaid **originaal daani**

aiavilja ja söödajuurika

seemneid

väiksel ja suurel viisil soovitab ja vastutab headuse eest

A. Järv **Tartus, Suurturg nr. 9 Lilleäri.** Telef. 10-57 ja 7-35.

Hinnakiri saadaval.

Tartu linnavalitsus annab kinnisel vähempakkumisel välja Riigi Metsatööstuselt ostetud

põletispuudeveo

järgmiselt: 1. Puurmanni metskonnast Pedja jõe kaldalt Altmetsa laoplatsilt Tartu linna puuaeda ettevõtja abinõude ja tööjõududega 3400 rm. puid. 2. Ahja metskonnast, Ahja jõe kaldalt Ropka, Mihklimäe ja Lääniste laoplatsilt Tartu linna puuaeda ettevõtja abinõude ja tööjõududega 1400 rm. puid.

Puud antakse enne veo algust eeltähendatud laoplatsidel ettevõtjale üle ja võetakse linna poolt näidatud puuaias korralikult ja täis mõõtudes üleslaotult vastu.

Seaduslikult tempelmaksustatud pakkumised kummagi metskonna kohta eraldi ühes linnakassa kviitungiga 200 kr. suuruse tagatise pakkumise kindlustuseks sissemaksmise kohta, või teise vastuvõetava kindlustusega, esitada linnavalitsusele kuni 2. maini s. a. Ligemaid teateid antakse linnavalitsuse majandusosakonnas raekojas, tuba nr. 4, kus ka pakkumiste tingimustele tuleb alla kirjutada enne pakkumiste sisseandmist.

Linnavalitsus.

Lugege „Terwist“

Töötsimised

Aus neiu

palub nüüd või edaspidi mingit tööd kusagile tööstusse või õmbleja käealuseks ehk üksiku juure. Tunneb iseseisvalt majapidamist. Pakk. slt. «Lootus» all.

Vanem

naisterahwas

soovib iseseisvalt taluteenijaks. Sealsamas soovib ka suurem tütarlaps karjaseks ehk lapsehoidjaks. Raekoja 81—9, hoovimajas.

Vilunud

aednik

võtab aedade kordaseadmisi oma peale, puude, põõsaste istutamist, väljalõikamist. — Teateid saab Turu 21, krt. 10.

Mina, Peeter Sild, ei vastuta oma poja

Uugo Silla

võlgade eest. Vastse-Otepää, Suniberdi talus.

Mustwees

võetakse «POSTIMEHE» ja «MAAMEHE» tellimisi ja kuulutusi vastu ning müüakse üksikuid numbreid Fr. Martinsoni kaupluses.

Dr. A. LENZNER

Naha- ja suguhaigused. Kosmeetika.

Kõnet. 10—12 ja 5—7, pühap. 10—12. Soovikorral ka teisel kella ajal kokkuleppe järele.

Tartus, Rüütli t. 25—4

(Vastu Jaani kirikut).

Dr. H. Piirako

Naha-, sugu- ja sisehaigused. Kosmeetika.

Vastuvõtmine igal ajal.

Tartus, Raatuse tän. 12

Dr. E. Hehn

Sugu-, naha- ja sisehaigused.

Vastuvõtmine: ärip. kl. 5—7, pühap. kl. 10—11. Kokkuleppel ka teisel ajal.

Rüütli tän. 4, korter 5.

Ämmaemand

E. Liibusk

Tartus, Raekoja (Raatuse) tän. nr. 12, III korral.

Ämmaemand-masseerija

E. Kamsen.

Tartus, Jaani tän. 15, III kord

Ämmaemand-masseerija

E. ELLER

Tartus, Raekoja tän. 35

Sõnnikut

ära anda. Küsida «Oudova» sissesõiduhoovi pidajalt.

Aed

üürile anda. Kastani t. 33—2.

Viljapuuaia ja

aiakrundi õigus edasi anda.

Teateid saab Tartus Promenadi tän. 9, Värki kellasepa ärist ehk Elvas Kesk t. 42, Kriisa kauplusest.

Väljastsõitnud

hiromant-grafoloog

Sibilla de Corinschi.

Kõnet. kl. 9—12, 3—7 ja alati kui kodu olen. Võõrastemaja «Aleksandria» (vaksali juures). Peatub lühikest aega.

Täiuslik Tõeprohvet

Peep (Astro Hira)

Loe «Päevaleht» 26. IV. 31. Uueturu nr. 25. (Väljalõigata).